

Kovo 11-osios Akto signataro pareiškimas TAUTOS SANTARVĖS PAMOKA

Pastaruoju metu kai kurios politinės jėgos ir atskiri politikai pradėjo populistškai kelti santarvės idėją, norėdami pabrėžti savo toleranciją, išmintį, geraširdiškumą bei kilnumą, peikdami šalia esančias neįvardintas tamsias ir blogas jėgas. Norima kokia nors rašytine forma sudaryti aptakų dokumentą, išplaukiantį tautos ryžtingo pasipriešinimo siekį. Dokumentą, kuriuo remiantis paskui bus galima barti ir tildyti išsvajotos, laisvos ir teisingos Lietuvos kovotojus ir gynėjus.

[sižiūrėkime gerai ir atsakykime į klausimą, kas labiausiai kelia šią idėją, kas labiausiai jaučiasi dėl nesantarvės šiandien nukentėjęs ar žeidžiamas. Kas dėl nesantarvės, jų supratimu, yra labiausiai ir nepagrįstai persekiojamas bei skriaudžiamas? [sižiūrėkime gerai ir atsakykime į klausimą: kas yra tie tariami nesantarvės skleidėjai, kaltieji ir piktadariai?

Atsakykime į klausimą, kas, kada, ir kaip sugriovė tautos santarvės pastatą 1940 metais ir po to "už gaudaus valgio šaukštą" išsijusę uoliai dirbo toliau? Ką veikė komunistų partijos žmonės ir jų saugumiečiai? Atsakykime į klausimą, koku idėjiniu, politiniu ir praktinės svarbos pagrindu senos nusikalstamos komunistų partijos nariai šiandien turi vienijimosi bendrumą? Jeigu jie atgimė, tai kodėl neprakeikė savo praeities ir neišsiskirstė? Kodėl jų vadai nedrįsta atsistoti prie partizano kapo ar paminklo? Iš kur kyla toks drovumas?

Ir šiandien amžinų ir nepakeičiamų vadovų "partinukų", vedančiųjų, valdančiųjų, nomenklatūrinių viršininkų kastos dalis, gerai klestėjusi anais laikais ir ne blogiau da-

bar, o taip pat jų naujųjų lietuvių idėjinės prieplakos, jaučia moralinį nepatogumą, kuomet girdi savo aukų dūsavimus arba kaip į priekaištą žvelgia į jų palaikį apdarą, išsukinėtus sąnarius, suvytusią ligotą aukos skeletą. Nepatogu šiandien juos atvirai vadinti banditais, fašistais, ekstremistais ar radikalais, todėl parankiau juos tyliai marinti, dedant ant jų galvų sąžinės, istorinės tiesos, žygio draugų priesaikos atsakomybės ir atminties ištrynimo malšinamuosius kompresus. Visa tiesa yra nepatogi ir pavojinga "didžiosios santarvės" šauklams.

Kalbama apie santarvę, o galvojama ne apie atgailą, atsiprašymą, atsilyginimą gerais darbais. Kalbama apie santarvę, o galvojama apie reikalavimą užsičiaupti, tylėti, išplauti garbės, išdidumo, pasiaukojimo ir drąsos supratimą, sulyginti auką ir budelį, norą visus nutempti iki savo medžiaginės ir savanaudiškos prarūgusios dvasios pelkės dugno. Kalbama apie santarvę, nepateikus sąžinės sąskaitos, nesudarius blogų darbų sąrašo, nesurašius didelių ir mažų niekintojų, prievartautojų, kankintojų ir budelių sąrašo. Tai privalu turėti ateities kartoms, kad vėl nekiltų noras krauti savo brolius į Sibiro vagonus, pardavinėti, naikinti jų dvasią ir kūnus. Negalima Lietuvos 1940-1990 metų istoriją vaizduoti kaip teisingą ir visapusiškai korektišką padėtį, lyg tuo laiku nieko blogo ir nebuvo, o kiekvienas dirbo jam skirtą darbą. Vien vardan žuvusiųjų pagerbimo gyviesiems dera viską suskaičiuoti ir surikiuoti, sudėstyti į laisvės ir nelaisvės, garbės ir išdavystės lentynas. Nejaugi

vėl, jeigu būtų kokie nors istoriniai sukrėtimai, eitume atlikti patį bjauriausią kolaboravimo ir išdavystės darbą, o po to susigrobtume turtą ir reikalautume paklusnumo, kaip ir ankstesniais laikais, tik kitą vėliavą iškėlus.

Mes nešaukiame apie kerštą ar susidorojimą. Mes giname teisę, teisingumą ir garbę. Antrąsyk negalime leisti savęs sunaikinti. Negalime negalvoti apie valstybės ateitį, netgi jeigu tai kam ir nepatogu. Rimtai kalbėti apie santarvę galima tik po ją įprasminančių darbų:

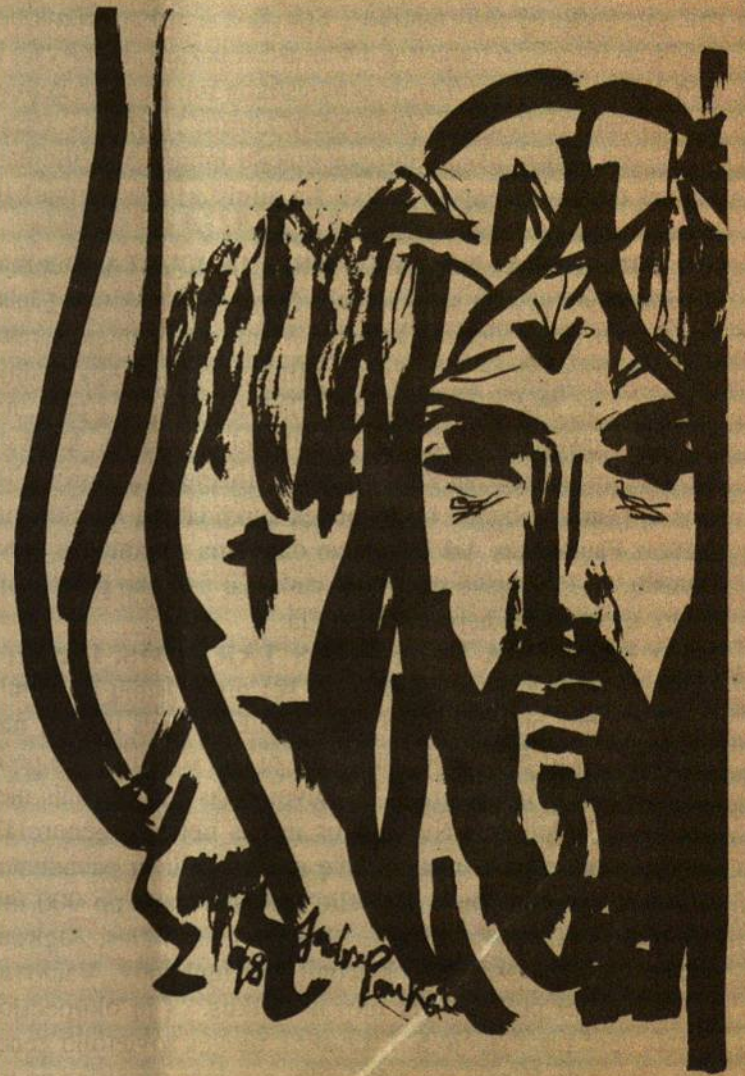
- įvertinus sovietinės ir hitlerinės okupacijos istoriją, jos moralinę ir politinę prasmę vidaus bei tarptautinės teisės požiūriu;

- įvertinus ir įvardijus Lietuvos komunistų partijos, NKVD, MGB, KGB, Lietuvos komjaunimo struktūrų ir kitų kolaborantų vaidmenį;

- nustačius ir įvardijus visus lietuvių tautos budelius ir kolaborantus;

- patikslinus ir papildžius Lietuvos įstatymus, teisiškai įvertinančius genocidą ir kolaboravimą.

Lietuvos Respublikos Seimas privalo priimti Deklaraciją dėl Lietuvos okupavimo ir aneksijos, kurioje valstybės vardu būtų įvardyta ir teisiškai įprasminta valstybės naikavimo nusikalstamoji ideologija, jos teorija ir praktika, visa tai vykdžiusios kolaboracinės jėgos. Deklaracijoje reikia įvardinti naikinamosios epochos genocidinės pasekmės lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei. Reikia nurodyti moralinę, politinę ir teisinę atsakomybę asmenims, išdavusiems, griovusiems, naikinusiems ir pardavinėjusiems Lietuvos valstybę. Tai būtų ir istorinis doku-

Dail. Jadvygos Paukštienės pieš. "Prisikėlimo belaukiant".

mentas, ir pilietinė pamoka. Dabar tai yra Lietuvos parlamento skola tautai.

Santarvės idėja privalo remtis kaltojo gera vėlia ir gerais darbais, o ne priekaištavimu aukai bei reikalavimu, kad ši privalo jį mylėti. Kaltasis turi išpažinti savo dar-

bus, būti nuolankus, atgailauti ir nusižeminti. Priešingu atveju, bus kaip buvę. Kaip rašė poetas Vincas Mykolaitis-Putinas: "kai tribunoluos išdidžiai teisiuosius teisiamogžudžiai".

Algirdas Endriukaitis
1998 m. kovo 7 d.

Konferencijos "Tautiškumas vakar ir šiandien", įvykusios Lietuvoje, dalyvių pasisakymai

Akademikas
ZIGMAS ZINKEVIČIUS

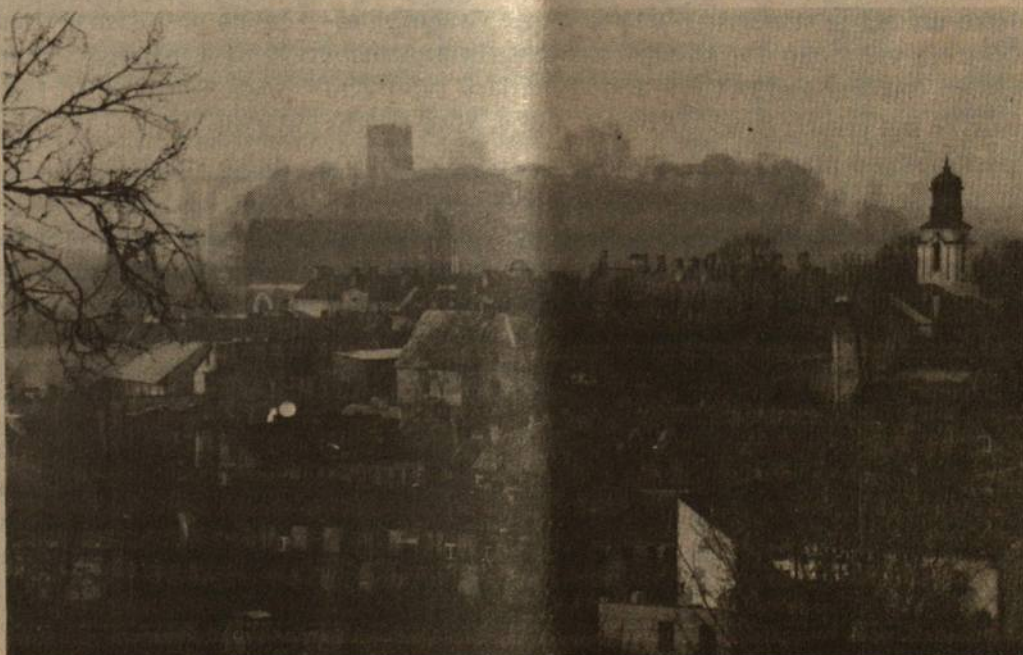
Štai naujoje "Lietuvių tautos" knygoje skaitome Antano Smetonos žodžius: "Dar nebuvę tautininkais, norime būti kosmopolitais, tarsi bijodami, kad kas mūsų nepavadinotų šovinistais, jei sakysimės esą lietuviai, o ne Lietuvos žmonės."

Man atrodo, kad šie žodžiai lyg mums būtų sakyti. Pritariu tiems, kurie sako, kad per 50 okupacijos metų mūsų mąstysena buvo labai sujaukta, kad mes, mūsų tauta, valstybė yra labai daug praradusi dėl nuolaidžiavimų kitiems, o gal ir dėl abejingumo. Prisiminkime, kad ir mūsų valstybės pradžia, Mindaugo karaliavimas. Atrodo, kas čia tokio, kad Mindaugą tada nužudė. Juk valstybė lyg ir nežlugo, liko Lietuvos Didžioji kunigaikštystė. Bet iš tikrųjų buvo jau kas kita. Visai kas kita viduramžiais buvo karalystė ir kunigaikštystė. Kunigaikštystės buvo pavaldžios karalystėms. Jeigu

Mindaugas nebūtų buvęs nužudytas arba po jo sostą būtų paveldėjęs jo sūnus, Lietuva ir toliau būtų likusi karalyste ir nebūtų buvusios Liublino ar kitos panašios unijos. Lietuva nebūtų patekusi į Lenkijos glėbį, o tuo pačiu nebūtų ji buvusi polonizuota. Tie, kurie buvo susimokę prieš Mindaugą, nepagalvojo, kad nužudys ne tik Mindaugą, bet ir Lietuvos karalystę. Arba vėl palyginkime Mindaugo, vėliau Jogailos pastangas apkrikštyti Lietuvą. Mindaugas krikštydamas sudarė atskirą Lietuvos bažnytinę provinciją. Tuo tarpu Jogaila sutiko, kad Lietuva priklausytų Lenkijos bažnyčiai hierarchijai. Tuo buvo sudarytos sąlygos mūsų tautos polonizacijai.

Ir mūsų dienomis pasitai-ko daug įvairių "smulkmenų", galinčių būti pražūtingomis ateityje. Štai, kad ir nuolat mūsų spaudoje kartojamas teiginys, kad Rytų Lietuvoje gyvena "etniniai lenkai". Bet juk etniniai lenkai gyvena

(Nukelta į 4 psl.)

Vilniaus senamiestis.

G. Pocius nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **FORMUOJAMA VYRIAUSYBĖ.** Kovo 26 d. Seime prisiekė reformuota Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Joje - du nauji ministrai: žemės ūkio - Edvardas Makelis ir sveikatos apsaugos - Mindaugas Stankevičius. Liko nepaskirti Europos reikalų, Ryšių ir informatikos, Statybos ir urbanistikos bei Švietimo ir mokslo ministrai. Dienraščiai pastebi, kad Ryšių ir informatikos bei Statybos ir urbanistikos ministerijas ketinama naikinti, jų funkcijas perduodant kitoms žinyboms. Pažymima, jog liko neaiškus Europos reikalų ministerijos likimas. Seimas turės apsispręsti - palikti šią ministeriją ar pertvarkyti ją į departamentą prie Vyriausybės.

• **RINKIMAI NEĮVYKO TREČIĄ KARTĄ.** Dėl mažo rinkėjų aktyvumo sekmadienį vėl neįvyko rinkimai į laisvas Seimo narių vietas Naujosios Vilnios ir Vilniaus-Trakų rinkimų apygardose. Naujosios Vilnios rinkimų apygardoje balsavo apie 36,4 proc. o Vilniaus-Trakų - tik 28,17 proc. turinčių balsavimo teisę Rinkimai laikomi įvykusiais, kai balsuoti ateina ne mažiau kaip 40 proc. rinkėjų. Naujosios Vilnios apygardoje bandė laimę buvęs kandidatas į Prezidentus Artūras Paulauskas. Už jį balsavo dauguma rinkimuose dalyvavusių. A. Paulausko nuomone, rinkimai neįvyko pirmiausia dėl to, kad žmonės nepasitiki valdžia.

• **PAGARBA IMPERIJOS TARNAMS.** Lietuvos Vidaus reikalų ministerija švenčių bei gimtadienių progomis moka pinigus buvusiems sovietinių laikų vidaus reikalų ministrams bei jų pavaduotojams, tarp jų - ir sovietinės imperijos gynėjams. Apie tai rašo "Lietuvos rytas". Praėjusiais metais prieš Kalėdas ir Naujuosius metus net šeši generolai, komunistinio režimo metais buvę ministrais ir jų pavaduotojais, ministro Vidmanto Žiemelio įsakymu gavo po 900 litų pašalpas. Tai Alfonsas Builis, Alfonsas Gailevičius, Algirdas Kairys, Stasys Lisauskas, Michail Pročiuchanov, Vaclovas Žemgulis bei pulkininkas Juozas Balkus. Iš jų okupacijos metais ypač pasižymėjo S. Lisauskas, turėjęs sovietinio generolo leitenanto laipsnį ir į aukštesnes pareigas paskirtas po to, kai 1988 metų rudenį Vilniuje milicija ir kariuomenė ėmėsi smurto prieš Atgimimo mitingo dalyvius.

• **"MARIJA".** Seimo narys Kazys Bobelis gavo dokumentų originalus, leidžiančius įtarti, kad Seimo narė Laima Andrikienė agentės bendradarbiavo su KGB. Su jais susipažinti valstybės vadovai. L. Andrikienė kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, prašydama iškelti baudžiamąją bylą už šmeižtą.

• **VERSLAS.** Nors Čekija kol kas nelabai panaši į ekonomikos stebuklų šalį, tačiau apšukrių prekeivių pastangų dėka pernai į ją, norėdami užsidirbti, atvyko 150,200 lietuvių, praneša "Kauno diena". Visi jie, čekų policijos duomenimis, čia buvo atgabenti organizuotai, už "tarpininkavimą" sumokėję po 180-200 JAV dolerių. Pasijutę apgauti, žmonės kreipėsi į Lietuvos ambasadą. Lietuvos konsulas Čekijoje J. Mackevičius sakė, kad "žmonių pardavėjai" dažniausiai yra įsikūrę Klaipėdoje ir Visagine. Žinomos ne tik jų pavardės, bet ir nešiojamų telefonų numeriai. Verteivos šaiposi, kad jiems negali būti pritaikytas joks Baudžiamojo kodekso straipsnis.

• **LIGOS.** Oficialiai teigiama, kad pernai Lietuvoje psichikos ligomis sirgo beveik 154 tūkst. žmonių, tačiau neoficialios statistikos duomenimis, psichiatro pagalbos reikėjo maždaug pusei milijono gyventojų. Apie tai buvo kalbėta Vilniuje įvykusioje gydytojų psichiatrų konferencijoje. Lietuvoje galioja tarptautinės konvencijos, Psichiatrijos priežiūros ir kiti įstatymai. Tačiau nėra darbo su psichikos invalidais programos. Turintieji psichikos sutrikimų nesugeba spręsti savo socialinių problemų, nepritampa visuomenėje.

Lietuvoje iš 100 000 gyventojų vidutiniškai 70 serga džiova, rašo "Lietuvos aidas". Kasmet šia liga sergančiųjų padaugėja 10 proc. Daugiausia sergančių - Vilniaus apskrityje. Per metus nuo šios ligos Lietuvoje miršta 500 žmonių.

• **LIETUVOS ATSTOVO PERGALĖ.** 56 metų kretingiškis Petras Silkinas Australijoje, Nanango miestelyje, tapo pasaulio 1000 mylių (1609 kilometrai) bėgimo čempionu ir rekordininku. Distanciją jis įveikė per 11 parų 13 valandų 54 minutes 58 sekundes. Antrąją vietą užėmęs B. Smith iš Australijos Lietuvos sportininkui pralaimėjo beveik 10 valandų.

• **GERA PRADŽIA.** Kauno "Žalgirio" krepšininkai pirmosiose Europos taurės turnyro pusfinalio rungtynėse Kaune 96:74 nugalėjo Saratovo "Avtodor" klubą. Ši pergalė priartino kauniečius prie turnyro finalo, kuris balandžio 14 dieną įvyks Jugoslavijos sostinėje Belgrade. Rezultatyviausias "Žalgirio" komandoje buvo Saulius Štombergas, įmetęs 30 taškų. Tiek pat pelnė ir rezultatyviausiai "Avtodor" gretose žaidęs vienas iš dviejų Saratovo klubo lietuvių Gintaras Einikis. Rungtynes stebėjęs prezidentas V. Adamkus pripažino, jog G. Einikį ir kitą Saratove rungtyniaujantį lietuvį - Darių Lukminą būtina susigrąžinti į "Žalgirį".

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Indijos prezidentui teko spręsti nelengvą uždavinį – pasirinkti politinę partiją, kuri sudarytų vyriausybę po parlamento rinkimų. Prezidentas tarėsi su visų didesnių ir net visai mažų partijų vadovais ir pagaliau kovo 15 d. pakvietė Hindų tautinės partijos vadovą Atal Bihari Vajpayee sudaryti vyriausybę. A. Vajpayee yra 71 metų amžiaus, aukštosios braminų kastos atstovas. Po įvairių derybų su nepartiniais ir regioninių partijų vadovais jis pagaliau paskelbė ministrų kabineto sudėtį ir kovo 19 d. priėmė priesaiką.

Ši vyriausybė yra tikrai jungtinė (koalicinė). Premjero partija – Bharatiya Janata Indijos parlamente turi tik 178 vietas iš 543. Parlamentas iki kovo 29 d. turi išreikšti pasitikėjimą naująja vyriausybe. Tam pačiam premjerui 1996 metais jau teko eiti vyriausybės vadovo pareigas vos 13 dienų, nes parlamentas neišreiškė pasitikėjimo ir jam teko pasitraukti.

Indijos prezidentas siūlė suformuoti vyriausybę ir kitai plačiai žinomai politinei Kongreso partijai, kuri valdė Indiją per 37 metus iš 50-me-

tį trukusio jos nepriklausomybės laikotarpio. Tai buvo metai, kai valdė premjeras Džavacharlalas Neru, jo dukterė Indira Gandhi, jos sūnus Radživas. Paskutinė šios dinastijos liekana yra Sonia Gandhi (Gandhi), kuri prieš rinkimus ragino atiduoti balsus už atgimstančią Kongreso partiją, bet rinkėjai jos nepaklausė.

Kaip jau rašėme, jokia politinė partija negavo pakankamai balsų, kad galėtų pati viena sudaryti vadinamąją daugumos vyriausybę. Dabartinė vyriausybė turės atstovus net iš 20 partijų. Pats premjeras eis ir Indijos užsienio reikalų ministro pareigas. Dešiniausias hindų tautinės krypties politikas Lal Krishna Advani tapo vidaus reikalų ministru. Jo nekenčia ir net bijo Indijos musulmonų mažuma.

Prieš ministrų kabinetui priimant priesaiką, buvo paskelbti naujos vyriausybės uždaviniai ir planai. Vyriausybė skelbia, kad teks peržiūrėti Indijos branduolinių ginklų kūrimo programas. Jos pareiškime sakoma, kad smarkiai ginkluojantis tokioms kaimyninėms valstybėms, kaip Pakistanas ir Kinija smarkiai ginkluojasi, gali tekti ir Indijai įtraukti atominius ginklus į savo kariuomenės arsenalą. Vyriausybė žada suteikti daugiau valdymo galių regionams, provincijoms ir miestams, decentra-

lizuoti vykdomąją valdžią, atimant dalį jos funkcijų iš federalinės sostinės biurokratų rankų. Žadama suteikti daugiau politinių teisių šalies moterims ir sustiprinti jų švietimą. Numatoma užsienio investitoriams pavesti daugiau šalies uostų, kelių bei tiltų statybą, kartu kontroliuojant jų įtaką spaudai, televizijai, filmams bei plataus vartojimo prekių gamybai. Vyriausybės veiklos plane pabrėžiama "Indiją statys indai", nurodoma, kad ir toliau bus "pasikliaujama savimi".

Naujasis premjeras yra žinomas savo tolerantiškumu kitų tikėjimų atžvilgiu, todėl jį pakenčia musulmonai. Jis jau tarėsi ir su nauja Kongreso partijos pirmininke, minėtąja italų kilmės Sonia Gandhi, per pasikėsinimą žuvusio premjero Radživo (Rajiv) našle, prašydamas duoti jam laiko perimti valdžią.

Sonia Gandhi pripažino spaudai, kad ji pati vadovauti tokiai svarbiai valstybei negali ir nenori, tačiau bandys sustiprinti Kongreso partiją. Stebėtojai kalba, kad naujasis premjeras turės patenkinti ne tik už jo partiją balsavusius tautininkus, bet ir koalicijos partnerius, kuriems daug ko pažadėjo. Per paskutinius dvejus metus Indijoje jau pasikeitė trys premjerai. Toks politinis nepastovumas kenkia valstybei ir stabdo bet kurią pažangą.

Keliais sakiniiais

• Izraelio pasiūlymą pasitraukti iš Libano turimos "saugumo zonos" tuo atveju, jei Sirija sutiktų garantuoti jo šiaurinės sienos saugumą, atmetė pati Sirija. Čia lankėsi Britanijos užsienio reikalų ministras Robin Cook. Sirija reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš Golano aukštumų. Jis laiko užėmęs tą strategiškai svarbią vietą nuo 1967 metų karo. Sakoma, kad JAV vyriausybė irgi pritaria Izraelio pasitraukimo planui. Izraelio premjeras B. Netanjahu pareiškė, kad tik pats Izraelis turi spręsti, kas svarbu jo saugumui. Sužinojęs, kad Britanijos ministras buvo susitikęs su palestiniečių atstovais, premjeras B. Netanjahu atšaukė pietus, planuotus ministro garbei. Tačiau jis subarė ir Hebrono mieste apsigyvenusius žydus, kurie puldinėjo palestiniečių automobilius, provokavo vietinius ara-

bus, tuo sukeldami nereikalingą įtampą ir susidūrimus. Izraelio premjeras pasidžiaugė, kad su kaimynine Jordania buvo atkurti normalūs santykiai, gerokai pašliję pernai, rugsėjo mėnesį.

• Komunistinė Kinija paskelbė naują vyriausybę, susidedančią iš 38 asmenų. Jų tarpe 27 yra visai nauji asmenys – specialistai technokratai. Premjeru tapo Zhu Rongji, laisvosios rinkos specialistas, energingas ekonominio augimo skatintojas. Naujuoju užsienio reikalų ministru paskirtas buvęs Azijos reikalų žinovas, viceministras Tang Jiaxuan. Jis daug metų dirbo Kinijos ambasadoje Japonijoje, puikiai išmoko japonų kalbą. Japonijos premjeras Ryutaro Hashimoto pasidžiaugė, kad jo draugas tapo ministru ir pasakė žinąs, kad su juo dirbti būsiąs malonumas. Buvęs

Kinijos premjeras Li Peng liko Liaudies suvažiavimo pirmininku. Savo vietą kabinete išlaikė ir centrinio Liaudies banko direktorius.

• Atstovų Rūmuose buvo pateikta rezoliucija, kuri siūlė neskirti vyriausybei lėšų amerikiečių kareivių išlaikymui Bosnijoje. Po karštų ginčų šis pasiūlymas atmestas 225-193 balsais. Vyriausybė prašė Kongreso 2.5 milijardo dolerių kareivių išlaikymui ir sutiko sumažinti karių skaičių nuo 8,500 iki 6,900.

• Jugoslavijos (Serbijos ir Juodkalnijos) prezidentas S. Milošević bando išvengti naujų susidūrimų Kosovo provincijoje, kurioje albanai ir serbai kelia skirtingus reikalavimus. Jungtinės Tautos svarsto, kokias naujas ekonomines sankcijas paskelbti Serbijai.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

KAS VALDYS... VYRIAUSYBĘ?

Svarbiausi praėjusios savaitės įvykiai Lietuvoje, be abejo, susiję su Vyriausybės pertvarkymu. Pirmuosius dekretus dėl ministrų kabineto Prezidentas pasirašė vėly kovo 25-osios vakarą, pelyndamas Vyriausybei "naktinės" titulą. Labiausia prieštaringus vertinimus, ypač tarp užsienio lietuvių, sukels akademiko Zigmo Zinkevičiaus atleidimas bei vieno iš ryškiausių LDDP atstovų — Mindaugo Stankevičiaus paskyrimas Sveikatos apsaugos ministru.

Atleistieji, kaip jau ne kartą Lietuvoje buvo, apie tai pirmiausia išgirdo iš spaudos. Į švietimo ir mokslo ministeriją atskubėjusi "Lietuvos ryto" korespondentė rado Z. Zinkevičių ramiai dirbantį. Vyko ministerijos kolegijos posėdis, kuriame patvirtinti Mokslo ir studijų departamento nuostatai, buvo svarstomi švietimo sistemos finansavimo klausimai. Žurnalistė cituoja akademiko žodžius: "Man niekas nieko nepasakė, vadinasi, turiu dirbti".

Z. Zinkevičius pasielgė oriai, kaip ir dera tikram intelligentui. Tačiau jo atleidimo oriu pavadinti neįmanoma. Juk niekas iki šiol dalykiškai nepaaiškino, kuo neįtiko tik keliolika mėnesių dirbęs ministras, norėjęs, kad mokykla vėl taptų tautos ugdytoja. Įžeidžiančius, purvinus išpuolius, pasirodžiusius kai kuriuose spaudos leidiniuose (net tos pačios ministerijos finansuojamuose) tikriausia tik patys jų autoriai laiko pakankamai pagrįstais. Niekas nepaaiškino, kodėl Z. Zinkevičiui nepavesta eiti pareigų iki tos dienos, kol bus paskirtas jo įpėdinis. Kodėl šias pareigas dabar eina asmuo, neturintis net aukštojo išsilavinimo? Nejaugi pasitvirtino įtarimai, kad Z. Zinkevičiaus nušalinimo kategoriškai reikalavo partija, kuri skelbiusi laimėjusi prezidentinius rinkimus? Iš tikrųjų, jokia partija neturi teisės priskirti sau šio laimėjimo. Žmonės balsa-

vo ne už partijas, o už tikras permainas. Jie kaip tik balsavo prieš partinį susiskaldymą, už asmenį, kurį laikė galinčiu sutelkti tautos jėgas.

Dar didesnę sumaištį net ir Lietuvoje sukėlė naujojo sveikatos ministro paskyrimas. Vienas iš konservatorių, apie tai išgirdęs, pareiškė: "Nukrisit, kai sužinosit". Tikriausia, norėjo pasakyti "nugriūsit". Kitas pareiškė, kad suprasti šią žinią galima, tik išgėrus. Tačiau šis paskyrimas daugeliui priminė gilaus sovietmečio aidą, kai vadina mieji "nomenklatūriniai" visur tiko. Naujasis sveikatos apsaugos ministras su medicina iki šiol turėjo tiek pat bendro, kaip ir daugelis iš mūsų: kreipiamės, kai sunegaluoja. Pagal profesiją jis — ekonomistas finansininkas, pagal patirtį — ilgametis anų laikų atsakingas darbuotojas. Vadovavo žinyboms, užsimančioms gyventojų darbo užimtumo ir kitais socialiniais klausimais. Po LDDP pergalės 1992 metų Seimo rinkimuose tapo ministru, o atstatydamas liūdnai pagarsėjusį A. Šleževičių, daugiau kaip metus vadovavo ekskomunistų Vyriausybei.

Šiame paskyrimo išryškėja principinis požiūris į buvusius aktyvius kompartijos veikėjus. Jei šiandien niekas iš jų nereikalauja atsakomybės už kolaboravimą, tai ar tikrai jie tinka į nebepakeičiamus viršininkus ir nepriklausomoje Lietuvoje? Dabar tvirtinama, esą ši kandidatūra pasirinkta tik kaip patyrusio vadybininko, t.y. tiesiog kaip profesionalo tarnautojo.

Vyriausybės sudarymas kelia ir daugiau klausimų. Ar tikrai norima permaining? Tuo reikėtų rimtai suabejoti. Štai ir toliau veiks Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija. Ar savivaldybėms reikia ministerijos? O valdymo reformos berods turėtų būti visos Vyriausybės rūpestis. Kol kas numatyta ir Europos reikalų ministerija.

Juozas Žygas

Atkūrus Lietuvos valstybę atsistatymu, daugeliui iškilo rūpestis, kaip galima greičiau atstatyti savo pilietybę. Kaip kam tai pavyko, bet daug kas taip ir mirė, tos pilietybės nesulaukę. Dar kiti, kaip sakoma, dantis atkandę, į ją jau ranka numojo. Todėl ir pilietybės prašančiųjų eilės jau retėja. Aš pats stengiausi ją gauti, kad norint Lietuvoje apsilankyti, nereikėtų iš buvusiųjų komunistų malonės (vizos) prašyti. Man ji kainavo 240 dolerių ir 8 mėnesius laukimo. Kol ją gavau, tai ir vizų daugiau nebereikėjo.

Paskutiniu metu, po buvusio PLB atstovo Vilniuje J. Gailos straipsnio, paskelbto Lietuvoje ir išeivijos spaudoje, ir daugiau atsiliepimų tuo klausimu pasirodė. Taip pat pasirodė ir oficialūs pareiškimai. Maždaug tuo pačiu metu buvo laiškų, kur buvo rašoma, kaip Vilniuje viskas sėkmingai sekėsi. Ar nereikėjo pagalvoti, kad gal viskas vyko po to, kuomet spaudoje jau buvo pasirodęs minėtas J. Gailos straipsnis. Be to, atsiminkime, kad dalis nėra visu- ma, o išimtis nėra taisyklė.

NESIBAIGIANČIOS KALBOS APIE PILIETYBĘ

Neseniai skaičiau spaudoje rašinius, kad reikalus tvarkant per Lietuvos konsulatą, veikianti Niujorke, pilietybę galima gauti beveik per trejetą savaitę. Tai yra tikras dūmų į akis pūtimas. Vienas mano bičiulis, kurį raginau skubėti, kad galėtų rinkimuose dalyvauti, spalio mėnesio pradžioje, visus dokumentus sutvarkęs ir 50 dolerių čekį pridėjęs, pasiuntė į Lietuvos konsulatą Niujorke. Iš banko gautame mėnesiniame pranešime rodoma, kad čekis — iškeistas.

Ruošdamasis rašyti šį straipsnį, paskambinau jam, norėdamas sužinoti, kaip sekasi tvarkyti pilietybės klausimus. Pasirodė, kad beveik per penketą mėnesių, kai jis pilietybės reikalus yra pradėjęs, nei iš konsulato, nei iš Lietuvos dar nieko nėra girdėjęs. Jo žodžiais tariant, visos pastangos — buvo lyg į vandenį...

Vasario 16-tos minėjime Lemonte Lietuvos Generalinis Garbės konsulas Čikagoje V. Kleiza savo išsamios, puikiai parengtos paskaitos pabaigoje "nuo kelio nuslydo". Jis teigė, kad išeivija irgi ne viską atliko: praėjusiuose rinkimuose balsavo tik apie 2000. Be to, į tą skaičių įeina ir apie 500 paskutiniosios bangos rinkėjų. Anot jo, pilietybę dabar lengva atgauti. Jis maždaug taip pasakė: "Dabar pilietybės reikalus per

Lietuvos konsulatą Niujorke tvarkant, viskas atliekama per 3-4 savaites.

Turbūt Niujorko konsulato tarnautojai net nežino, kad jie taip greitai dirba. Kuomet sužinos, tai gali tempą sulėtinti. Tačiau tikrovėje nieko panašaus nėra! Jeigu vienam, "per neapsižiūrėjimą", taip greitai atliko, tai dar nereikia, kad taip yra dirbama.

Lietuvos biurokratus bandoma pateisinti: esą tai ne jų kaltė, bet tokie yra įstatymai". O iš kur tie įstatymai atsirado? Juk iš dangaus jie neiškrito! Panašūs biurokratai juos ir sukurpė. Ne vien tik įstatymuose slypi blogybių šaknys. Dar didesnė blogybė yra tai, kad kiekvienas pieštuko stumdytojas yra valdininkas. O būdamas "valdininku", jau ir sėdi pasipūtęs, kaip varlė ant vandens lėlijos lapo.

Amerikoje išgyvenau jau 49 metus. Teko įvairiose įstaigose reikalus tvarkyti. Tačiau su valdininku dar neteko reikalų turėti. Visi tie, kurie su interesantais kalbasi, yra tarnautojai. Jau pats tarnautojo pavadinimas reiškia, kad jis turi interesus — mokesčių mokėtojus — mandagiai aptarnauti. O valdininkas, kaip sakė V. Kudirka, yra Pavieta Dievas. Jis turi savo galią parodyti taip, kad žmonės prieš "jo didenybę", kepures nusiėmę, stovėtų.

Iš visur — apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

• Popiežius Jonas Paulius II kovo 21 d. atvyko į Nigeriją, kur jį pasitiko šimtai tūkstančių tikinčiųjų. Jau pačiame pirmame susitikime su kariniu diktatorium gen. Abacha popiežius prabilo apie žmogaus teisių suvaržymą, apie politinius kalinius, kurių sąrašą, Vatikano žiniomis, svečias įteikė diktatoriui, prašydamas juos paleisti.

• JAV senatoriai, nežiūrindami prezidento B. Clinton prašymo, neskuba tvirtinti NATO išplėtimo sutarties, pagal kurią į tą gynybos organizaciją būtų priimtos Lenkija, Čekija ir Vengrija. Vieni senatoriai kalbėjo apie didelės išlaidas, kurių pareikalaus toks organizacijos išplėtimas.

Anot jų, Amerikos mokesčių mokėtojai turės per 10 metų sumokėti 400 milijonų dolerių daugiau. Respublikonas senatorius iš Virginijos John Warner pabrėžė, kad NATO plėtimas į rytus pastatys naują "geležinę uždangą" ir pablogins Amerikos ryšius su Rusija. Pagaliau Senato dau-

gumos vadovas senatorius Trent Lott atidėjo balsavimą dėl NATO išplėtimo iki balandžio pabaigos.

• Prezidentas B. Clinton kovo 22 d. išvyko į Afrikos žemyną. Jis yra nutaręs aplankyti šešias valstybes: Gana, Uganda, Ruandą, Pietų Afriką, Botsvaną ir Senegalą. Prezidento patarėjas saugumo klausimais Sandy Berger pareiškė spaudai, kad Afrikos šalys daro pažangą, didindamos gyventojų pajamas, nors iš vargingiausių pasaulio valstybių net 22 yra Afrikoje. Vis daugiau valstybių ten yra valdo demokratiškai išrinktos vyriausybės, nors netrūksta ir diktatūrų.

• Kovo 20 d. JAV vyriausybė paskelbė, kad bus sušvelnintos ekonominės sankcijos, taikomos Kubai. Atšaukiamas suvaržymas amerikiečiams keliauti į Kubos salą. Bus leidžiama siųsti iki 1,200 JAV dolerių per metus. Leidžiama be apribojimų siųsti vaistus ir maisto siuntinius. Šie palengvinimai pradžiugi-

no Amerikoje apsigyvenusius kubiečius išeivius, kurie iki šiol siųsdavo siuntinius aplinkiniais keliais — per Kanadą arba Meksiką. Tačiau tai daugiau kainuodavo. Manoma, kad dabar Kuboje apsilankys ir daugiau turistų.

• Armenijoje, kuri atgavo nepriklausomybę 1991 metais, kovo 9 d. įvyko prezidento rinkimai. Juose buvo net 12 kandidatų.

• Šiaurinėje Airijoje britų kariuomenės specialistai išardė bombą, padėtą salėje, kur katalikai ir protestantai ruošėsi švęsti šv. Patriko dieną. Belfaste policija apkaltino kelis airius, jau sėdinčius kalėjime, nes jie įtariamai pakorė vieną protestantą kalinį. Kaltinamieji tvirtina, kad šis pats pasikoręs.

• Popiežius Jonas Paulius II paskelbė palaimintuoju bulgarų vyskupą Evgenijų Bosilkovą, kurį Bulgarijos komunistų valdžia sušaudė 1952 m. kartu su trimis kitais katalikų kunigais, apkaltinusi juos kaip "liaudies priešus".

Konferencijos "Tautiškumas vakar ir šiandien", įvykusios Lietuvoje, dalyvių pasisakymai

tiktai Lenkijoje, o jokios jų migracijos į Lietuvą niekada nebuvo. Rytų Lietuvoje gyvena tik lenkiškai kalbantys lietuviai, kurių protėviai "nuo amžių čia gyveno". Tačiau jie neteisūs sakdami, kad ir nuo amžių jų tėvai ir protėviai lenkiškai kalbėjo – jie taip pradėjo kalbėti tik dėl polonizacijos.

Atgimimui prasidėjus, aš parašiau knygą "Rytų Lietuva praeityje ir dabar", kurioje tą visą lietuvių polonizaciją šiame krašte detalčiai išanalizavau, įrodžiau, kuriose vietose ir kada lenkų kalba įsigalėjo.

Kai prieš metus man pasiūlė Švietimo ir mokslo ministro pareigas, aš sutikau, tikėdamasis sudaryti sąlygas grįžti šiam kraštui į lietuviybę, ir pasiekti, kad Lietuvos mokykla taptų tautine.

Rytų Lietuvą žinau neblogai – nuo pirmųjų pokario metų esu išvaikščiojęs daugelį šio krašto kaimų ir miestelių, žinau to krašto žmones. Daugelis jų – tikrai geri, nuoširdūs, draugiški ir nejaučia jokio antilietuviškumo. Tačiau jie yra nuolat ekstremistų pseudolenkų siundomi prieš lietuvius. Šiandien vis daugiau žmonių suvokia tokio kiršinimo pražūtingumą ir vis noriau mokosi lietuvių kalbos. Tad ir steigama vis daugiau lietuviškų mokyklų. Pirmiausia jos steigiamos ten, kur žmonės pageidauja raštu. Bet dar daug kur žmonės bijo to prašyti vietinės valdžios ir kreipiasi į ministerijos ar apskrities vadovus. Vis noriau į Rytų Lietuvą vyksta dirbti ir lietuviai mokytojai. Jus jau mielai priima gyventi ir daugelio vietovių net lenkiškai kalbantys gyventojai. Beje, daugėja ir lenkiškų mokyklų, kuriose nuo pirmos klasės mokoma ir lietuvių kalbos. Svarbu, kad tas lietuvinimo procesas nebūtų sustabdytas.

Atkūrus nepriklausomy-

(Atkelta iš 1 psl.)

bę, mūsų mokyklos buvo ne-lietuviškos savo dvasia. Tačiau pasirodė, kad paversti mūsų mokyklą tautine savo dvasia – labai sunkus uždavinys iš dalies todėl, kad okupacijos metais Lietuvos komunistų partija buvo gana lietuviška, ne tokia kaip Latvijoje ar Estijoje. Tai mums buvo naudinga Atgimimo metais, atkuriant Nepriklausomybę. Tačiau dalis "buvusiųjų" dabar vietoje komunistinės ideologijos ėmė propaguoti kosmopolitizmą, "Europos piliečių" sampratą. Tokios ideologijos, atrodo, prisilaiko ir nemažai mokytojų.

Daug kas sako: "Atleiskite iš darbo tokius, kurie trukdo tautinės mokyklos atkūrimui". Bet iš kur paimti tikrai "tautinių" mokytojų? Nors teigiami poslinkiai šioje srityje ir vyksta, bet reikia laiko. Beje, tas pats ir su vadovėliais. Sutinku, kad vidurinėms mokykloms skirti vadovėliai persunkti dar anų, okupacinių metų dvasia. Bet jie ir parašyti dar anų laikų autorių. Tačiau pamažu atsisakysime ir nuo tokių vadovėlių, rengiame ir leidžiame kitus.

**Akademikas
ANTANAS KUDZYS**

Džiaugiuosi, kad šiandieną nagrinėjamas toks aktualus klausimas – tautiškumas, kad taip gražiai buvo prisimintos pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos žūties 54-osios metinės. Per mažai iki šiol mes prisimindavome visa, kas gero buvo praeityje, per mažai kalbame ir apie tuos didelius dabus, kuriuos praeityje nuveikė tautininkai. Prisiminti ir priminti apie juos pirmiausia reikia tiems, kurie vis dar mėgina įrodyti, kad tautinin-

kai – lyg ir fašistai, o prezidentą Antaną Smetoną lyg ir sulygina su Hitleriu.

Taip, Antanas Smetona buvo neeilinė asmenybė. Prisimenu, kaip dar prieš okupacijas jį, Prezidentą Antaną Smetoną girdavo net žydai, ir su koku džiaugsmu švęsavo jo vardadienį birželio 13 d. Ypač išaukštino jį mano akyse vienas įvykis. Po to, kai jis 1926 m. pabaigoje vėl tapo Lietuvos Prezidentu, kai kurie Kauno universiteto darbuotojai kreipėsi į jį, prašydami sutikti priimti profesoriaus vardą, nes jis ilgai ėjo universitete docento pareigas, parašė ir mokslo darbų. Bet A. Smetona atsakė: "Mokslo vardai turi būti įgyjami ne prezidentūroje ar ministerijoje, o universitete". Tas jo poelgis, manau, turėtų būti pamokomas ir nemažai daliai mūsų dabartinių vadų.

**Kovo 11-osios Akto
signataras
ALGIRDAS
ENDRIUKAITIS**

Šie metai – jubiliejiniai – Lietuvos Nepriklausomybės 80-mečio metai. Bet apsidairykime aplink ir pagalvokime, ką pasakytų tie 20 signatarų, kurie 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo aktą, ką pasakytų pirmasis mūsų Prezidentas Antanas Smetona ar tie 25 tūkstančiai partizanų, žuvusių kovose su okupantais, jei prisikeltų ir pamatytų, mūsų šiandieninę Nepriklausomą Lietuvą? Manau, neapsidžiaugtų, kad vis labiau visur įsigali reklamos, skelbiamos užsienio kalbomis, kad taip aklai veržiamasi į Europos Sąjungą, kad svarbiausia tampa ne mūsų, o Briuselio biurokratų nuomonė, kad, pagaliau, net buvo panaikinta kvota atbėgėliams iš užsienio. Taip, šiandieną

dar ne tiek daug jų atbėgo, bet kas bus rytoj? Kas liks Lietuvoje lietuviška?

Todėl aš pritarčiau nuomonei, kad mūsų Seimui, Vyriausybei reikėtų priimti atitinkamą įstatymą, nutarimus, garantuojančius tautiškumo, lietuviškumo išsaugojimą ir stiprinimą.

* * *

Konferencijoje "Tautiškumas vakar ir šiandien" taip pat kalbėjo Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos atstovas – inž. Eugenijus Bartkus.

Perdavęs ALTS sveikinimus konferencijos dalyviams, jis siūlė sudaryti sąlygas užsienio lietuvių ir Lietuvos jauniui geriau vieniems kitus pažinti, keistis jaunimo grupėmis.

Šioje konferencijoje taip pat pasisakė LTS valdybos narys, "Dirvos" apžvalgininkas Leonas Milčius, "Tautininkų žinių" redaktorius Šarūnas Laužadis ir kt. Dalyvių pasisakymus citavome iš specialaus "Tautininkų žinių" numerio.

VALSTYBINĖ PREMIJA "LIETUVOS ARCHITEKTŪROS STUDIJA"

Tarp Lietuvos meno, muzikos bei literatūros iškilių kūrėjų, kuriems paskirta 1997 metų valstybinė premija, yra ir Vilniaus architektų firma – "Lietuvos architektūros studija". Premija atiteko architektams – Kęstučiui Pempei, Gyčiui Ramuniui, Kęstučiui Kisieliui ir Artūriui Ašauskui už sukurtą komercinį kompleksą "Centrum". Turime pasidžiaugti, kad Lietuvoje atkreiptas dėmesys ir į gabiuosius architektus.

Amerikoje architektūros menui skiriamas didelis dėmesys. Kiekvienais metais ir kiekvienoje valstijoje premijomis apdovanojami geriausi ir būdingiausi projektai pagal pastatų paskirtį: individualūs ar daugiabučiai gyvenamieji namai, komerciniai statiniai bei pastatų rekonstrukcijos. Per metinius suvažiavimus tie premijuoti darbai parodomi ne tik suvažiavimų dalyviams, bet ir publikai. O visos Amerikos Architektų sąjungos šventėje, be įvairios kultūrinės ir profesinės programos, išrenkamas ir Aukso medaliu apdovanojamas architektas, labiausiai išgarsėjęs pasaulyje architektūrine kūryba ar moksle.

Architektūros menas yra svarbus kiekvienai kultūringai tautai. Tai rodklis, liudijantis apie tos tautos kultūrinę klestėjimą. Tai simbolis, išreiškiantis ir tos tautos pa-

žangą arba nuosmukį.

Vilniaus architektai – Kęstutis Pempė, Gytis Ramunis ir Kęstutis Kisielius dar 1991 m. skelbtame konkurse buvo įvertinti pirma premija ir už Alytaus bažnyčios projektą.

1997 m. besilankydamas Lietuvoje, turėjau malonią galimybę asmeniškai susipažinti su keletu "Lietuvos architektūros studijos" įgyvendintų darbų, kurie savo architektūriniu sprendimu nesiskyrė nuo vakarietiškos architektūros. Tą patį pastebėjau ir lankydamasis 1997 m. liepos 1 d. Kauno architektų suruoštos metinės šventės proga architektūros darbų parodoje. Tikras architektūros atgimimas. Jaučiau garbingą pareigą juos pasveikinti.

Grįžęs į Vilnių, atkreipiau dėmesį į naują architektūros kūrinių – "Hermio" banko pastatą. Tai geras, naujoviškas sprendimas, be perdėto žaismingumo, atitinkantis rimto banko paskirtį, sudarantis harmoningą derinį su kitais Vilniaus miesto Jogailos gatvės komerciniais pastatais. Už "Hermio" banko architektūrinį sprendimą tenka padėkoti architektams – Kęstučiui Pempei ir Gyčiui Ramuniui.

*Archit. Edm. Arbas –
Arbačiauskas
Santa Monica, Calif.*

Pasitarimas Lietuvių tautininkų sąjungos būstinėje Vilniuje. Pirmasis iš kairės – buvęs LTS pirm. prof. V. Antanaitis.

"Hermio" banko pastatas Vilniuje. Architektai – Kęstutis Pempė ir Gytis Ramunis.

PROF. SAULIAUS SONDECKIO DOVANA MUZIEJUI

Šiaulių "Aušros" muziejus saugo ir kaupia Lietuvos bei Šiaulių krašto kultūros ir visuomenės veikėjų, tautos kultūros puoselėtojų memorialinę medžiagą. Šiandieninis "Aušros" muziejaus istorijos skyriaus pasididžiavimas – rašytojų Žemaitės, P. Višinskio, M. Pečkauskaitės (Šatrijos Raganos), pedagogo ir literato M. Grigonio, Lietuvos visuomenės ir kultūros veikėjo V. Putvinskio, šiauliečių visuomenininkų P. Bugailiško, S. ir K. Venclauskių, A. ir J. Fledžinskių, advokato S. Lukauskio, inžinieriaus V. Bielskio, žymaus savivaldybininko, žurnalisto, 1925-1931 metais Šiaulių miesto burmistru dirbusio J. Sondeckio (Sondos) memorialiniai fondai.

Šiandien viena iš svarbiausių muziejaus veiklos krypčių tai žymių mūsų krašto visuomenės ir kultūros veikėjų palikimo, išblaškyto po svetimus kraštus ar privačias kolekcijas, rinkimas kaupimas, saugojimas ir skelbimas. Muziejininkams šiame darbe didelę pagalbą teikia visuomenė. Ryškus tokios pagalbos pavyzdys – prof. Sauliaus Sondeckio dovana Šiaulių "Aušros" muziejui. Profesorius perdavė muziejui savo tėvo Jackaus Sondeckio (Sondos) – iškilaus visuomenininko, 1925-1931 metais dirbusio Šiaulių miesto burmistru, archyvą. Jame yra daugiau kaip 200 vienetų originalių dokumentų ir spaudinių

iškarpu. Archyvas apima J. Sondeckio gyvenimą ir veiklą emigracijos laikotarpiu.

1944 m. liepos mėn. J. Sondeckis išvyko į Vokietiją, o 1950 m. persikėlė į JAV. Amerikoje jis ilgus metus redagavo "Keleivį", aktyviai dalyvavo lietuvių išeivių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje.

J. Sondeckio palikimo istorinę reikšmę geriausiai apibūdina jame minimos žymių mūsų krašto žmonių pavardės, laiškai, atvirlaiškiai, atvirukai. J. Sondeckis, gyvendamas JAV, susirašinėjo su profesoriais – M. Biržiška, I. Končiumi, V. Daugirdaite-Sruogiene, poetu F. Kirša, kanauninku M. Vaitkumi, rašytoja P. Orintaite-Janutiene, žymiais lietuvių išeivijos veikėjais Gustaičiais, S. ir J. Gimbutais, A. ir S. Santvairais ir daugeliu kitų.

Nemažą archyvo dalį sudaro užsienio lietuvių organizacijų raštai, padėkos, sveikinimai, pakvietimai J. Sondeckiui. Iš daugelio dokumentų norėtųsi išskirti JAV prezidento R. Reigano ir jo žmonos Nensi sveikinimą VLIK-o tarybos nariui J. Sondeckiui 90-ojo gimtadienio proga. Labai vertingi yra paties J. Sondeckio atsiminimai. Memorialiniame fonde saugome šių atsiminimų rankraščius. Lietuvoje išleista J. Sondeckio (Sondos) atsiminimų knyga "Mano gyvenimo stotys".

J. Sondeckio memorialinį

fondą dar galima būtų papildyti. Labai trūksta paties J. Sondeckio rašytų laiškų. Manau, kad jis turėjo parašyti atsakomuosius laiškus mūsų minėtiems asmenims. Šie laiškai tikriausia saugomi lietuvių išeivių asmeniniuose archyvuose. Būtų labai džiugu, kad kuo gausesnis J. Sondeckio fondas būtų sukauptas muziejuje. Labai prašytume Amerikos lietuvių, turinčių įvairios medžiagos apie J. Sondeckį (Sondą) atsilipti ir papildyti šio žymaus žmogaus atminimo fondą.

Naudodamasi proga, norėčiau padėkoti gerb. Elenai Jasaitytei – Valūnas už dovanotus "Aušros" muziejui" eksponatus apie žymų Šiaulių miesto advokatą visuomenininką Stanislovą Lukauskį, bei jos tėvelį, žymų šiaulietį, visuomenininką dr. Domą Jasaitį. Taip pat norėčiau padėkoti gerb. Aleksandrai Fledžinskaitei-Kašubai už dovanotus muziejui eksponatus apie savo tėvelius – Aleksandrą ir Joną Fledžinskus. Gerb. Vladas Staškus padovanojo "Aušros muziejui" vertingų eksponatų apie savo motiną – Šiaulių bibliotekos vedėją O. Staškevičienę. Šių supratingų Amerikos lietuvių dėka atsirado galimybė sudaryti arba papildyti žymiųjų šiauliečių memorialinius fondus.

Irena Nekrašienė
"Aušros" muziejaus
vyr. specialistė

Po atidarymo Algimantas Kezys sutiko atsakyti į keletą klausimų.

Ar Jūs esate šios parodos sumanytojas, rengėjas ir globėjas?

Tiesą sakant, esu ir tas, ir anas, ir trečias.

Kaip kilo sumanymas rengti PLAKATŲ parodą?

Kaip žinia, Jaunimo centras mini savo gyvavimo 40-metį. Minėjimai prasidėjo dar praėjusių metų lapkritį. Tam buvo sumanyta įvairiausių renginių. Vienas jų – fotografijos paroda apie Jaunimo centro veiklą per tuos keturis dešimtmečius. Na, o aš dar pasiūliau plakatų parodą.

Kuomet senais gerais laikais dirbau Jaunimo centre, po įvykusių parodų, koncertų, poezijos vakarų ir kitų renginių, susirinkdavau plakatus. Taip per daugelį metų jų susikaupė gan nemažai. Anuomet jie atrodė niekam nereikalingi, o šiandien, drįčiau sakyti, tampa dokumentine medžiaga. Tačiau šioje parodoje išstatyti plakatai ne vien iš mano, bet dar ir iš Čiurlionio galerijos kolekcijos.

Kaip apibūdintumėte šios parodos tikslą?

Kuo plačiau atspindėti Jaunimo centro veiklą. Nere-tai sunku nustatyti plakato sukūrimo metus, kadangi daugelio jų autoriai nurodo tik mėnesį ir dieną. Lieka neaišku, kuriais metais vyko tas ar kitas renginys. Kaip ten bebūtų, šie plakatai vis tik nušviečia, kokius renginius organizavo, kuo užsiėmė Jaunimo centras.

Ar nestebina, kad parodų salėje šalia profesionalių kūrybos parodų ir paprasti skelbimai, kviečiantys į renginius?

Paroda buvo suskirstyta į dvi dalis. Pirmoje – dailininkų sukurti plakatai, kuriuose ryškus kiekvieno savitas stilius. Štai, pavyzdžiui, palyginkite Vinco Luko humoristinius plakatus apie grupės "Antras kaimas" pasirodymus ir pačių rengėjų parašytus paprastučius skelbimus, ne-

pretenduojančius į kokius nors menus. Sakykim, kad tai – "liaudies menas".

Plakatų parodą tarsi papildė neįvardinto autoriaus instaliacijos iš senų batų, šiukšliadėžių, įvairiausių rakandų ir t.t. Tarp parodos lankytojų būta visokių nuomonių. O ką manote Jūs?

Pagrindinis kiekvienos instaliacijos bruožas – conceptualumas. Svarbiausia, kad jos autorius turėtų kokią nors mintį, sumanymą. O žiūrovo valia ją suvokti, kaip nori. Tai – žaidimas. Ir jei žiūrovas jo neperpranta, nepriima, ką gi, tiesiog gaila ir tiek. Minėtoji instaliacija, manyčiau, pagyvino plakatų parodą. Ji tarsi siūlo mums, apsiavus senais, nudėvėtais batais, pasivaikščioti po Jaunimo centro istoriją...

Praėjusių metų spalio pabaigoje dalyvavote fotografijos parodoje "Amatai" ir buvote vienas jos rengėjų. Lapkričiui besibaigiant, pakvietėte į savo personalinę parodą "Motėris" Pasaulio lietuvių centre. Po to štai sumanėte plakatų parodą ir netrukus surengėte savo apžvalginę darbų parodą Jaunimo centre. Argi Čikagoje taip nesudėtinga rengti parodas? O gal turite gražų būrį bendraminčių?

Taip, taip, labai gražų būrį! (Juokiasi). Nuo vasario 20-osios pradėjusioje veikti savo apžvalginėje parodoje bandžiau apibendrinti, ką esu padaręs per penkis dešimtis metų. Ar sudėtinga rengti parodas? Prisėdi ir padarai. Taip ir reikia daryti, nes parodų ne tik jau daug. Anksčiau, prieš keliasdešimt metų, reikėdavo iš anksto į eilę užsirašyti, o dabar padėtis gerokai pasikeitusi. Žmonės, deja, ne amžini... Pakviesti dailininkus iš Lietuvos – sunku: reikia daug pinigų, o iš kur jų paimti?

Kokia, Jūsų manymu,

(Nukelta į 6 psl.)

Plakatų paroda

Ne taip dar seniai tas metas, kuomet lietuvių dailininkų plakatai buvo labai vertinami ir plačiai pripažįstami. Kalbėta ir apie lietuvišką plakato mokyklą – menišką, savitą. Tokius, neretai nuo laiko jau nublukusius plakatus tebesaugo kolekcionieriai,

muziejai, dailininkų sąjungos – kaip istorinę vertybę.

Sausio 9 d. Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta Plakatų paroda. Joje daugiausia rodomi plakatai iš Algimanto Kezio rinkinio apie lietuvių veiklą Jaunimo centre bei kituose lietuvių

centruose aštuntame ir devintame dešimtmetyje. Parodoje išstatyti plakatai, kuriuos sukūrė dailininkai – Viktoro Petravičius, Zita Sodeikienė, Petras Aleksa, Vincas Lukas. Tačiau didesnę parodos dalį sudaro nežinomų autorių kūriniai.

Plakatų parodos, vykusios Čiurlionio galerijoje, vaizdai. Dešinėje – dail. Vinco Luko darbai.

Jono Tamulaičio nuotr.

SAKALO SKRYDIS

Poeto Henriko Nagio minėjimas Lemonte

Vasario 22 d. poezijos mylėtojai susirinko jaukioje Lemonto Lietuvių Dailės muziejaus salėje į JAV LB Kultūros Tarybos surengtą popietę. Ji buvo skirta poetui Henrikui Nagiui, mokėjusiam savo gyvenimo sunkumus ir džiaugsmus išgyventi, skleidžiant idealizmo dvasią. Pagerbiant šį tapybišką, visur prasmės ieškojusį poetą, minėjimo programoje dalyvavo iš Montrealio, Kanados, atvykusi Jo žmona Birutė Nagienė, sesuo poetė Liūnė Sutema, poetė Eglė Juodvalkė, aktorė Audrė Budrytė, smuikininkas Valdas Vasaitis bei pianistas Alvydas Vasaitis. Prieš minėjimą arba po jo buvo galima apžiūrėti Henriko Nagio poezijos knygų parodą bei išgyti garsajuostę "Prisimenime Henriką Nagį" su paties poeto skaitomais eilėraščiais. Ją išleido Kanados Lietuvių Bendruomenė.

Popietę pradėjo LB Kultūros Tarybos pirmininkė Marija Remienė, pristatydama H. Nagį kaip poetą, paskaitininką, knygų autorių, kuris savo poezija liko gyvas atmintyje ir po to, kai nutilo Jo balsas bei žingsniai. Juk būtent tokios poezijos trokšta visas šis šimtmetis.

Labai šiltai poeto asmenį bei Jo kūrybą apibūdino Eglė Juodvalkė. Du įvaizdžiai kartojasi Henriko Nagio eilėse – šiaurė ir sakalas. Tai fizinės tremties ir dvasinio gyvenimo simboliai. Po II Pasaulinio karo iš Lietuvos išblokštai išeivių kartai nebūdinga save vadinti tremtiniais, nors tas žodis ir tinkamiausiai juos apibūdina, jei lotynų kalbos žodį "exile" suprasime romėnų jam teikta prasme. Senovės Romoje myriop nuteistajam buvo leidžiama pasirinkti savanorišką tremtį t.y. dvasinę mirtį – exile.

Labai mažai daliai lietuvių inteligentijos buvo lemta sugrįžti į laisvą Lietuvą viešnagei, dar mažesnei – visai sugrįžti prieš mirtį, o kitiems

– jau tik po jos. Tarp tos saujelės asmenų – Poetas Henrikas Nagys. Gimęs Mažeikiuose 1920 m., studijavęs li-tuanistiką ir germanistiką Vytauto Didžiojo universitete Kaune, visą likusią gyvenimo dalį jis praleido svetur. Dar turėjo laimę pakartotinai ap-lankyti Lietuvą, bet visai į ją sugrįžo tik 1997-ųjų rudenį, praėjus metams po Jo mirties. Tačiau menininko žodis yra stipresnis už Jo kūną, todėl Henrikas Nagys ir dabar yra tarp mūsų su savo eilėmis. Šeši eilėraščių rinkiniai iš-leisti užsienyje ir du Lietuvoje padarė Jį įveikusiu savo laiką.

Henrikas Nagys pirmąjį savo poezijos rinkinį išleido jau tremtyje, būdamas 26-rių metų. Praradimas dar buvo skaudus ir šviežias, žaizda neužsitraukusi. Su laiku "exile" tapo kasdienybe, viltis sugrįžti blėso. Poeto kūryboje pradėjo ryškėti šiaurės įvaizdis. Savo poezijoje H. Nagys išreiškė ištremtosios lietuvių inteligentų kartos išgyvenimus – jų gyvenimo prasmę ir praradimo skausmą. 1951-ais išleistame poezijos rinkinyje Jis jau atsiriboja nuo nepriklausomos Lietuvos lyrikos – kūryba pulsuoja gimtosios žemės palikimo skausmu. Pava-sario prisikėlimo viltis stipriai blykstelėjo 1956-ais metais, kai vengrų tauta nesėkmingai bandė numesti vergijos jungą. Po šio sukilimo H. Nagys sukūrė eilėraščių "1956 metų ruduo", kuriuo kreipėsi į vengrų, o perkeltine prasme į savo kartą bei tautą:

*Visų vengrų Dievo vardu
mes prisiekiam,
prisiekiamo niekad daugiau
nebebūti vergais!*

1960-ais pasirodė rinkinys "Mėlynas sniegas", o po jo iki poeto mirties tesulaukėme dviejų naujų eilėraščių rinkinių, kuriuose H. Nagys atsisveikina su žuvusiais draugais ir atsistoja akistaton su didžiausia tremtimi, iš ku-

Henriko Nagio minėjimo dalyviai: muz. Alvydas Vasaitis, akt. Audrė Budrytė, Birutė Nagienė, muz. Valdas Vasaitis, poetė Liūnė Sutema ir poetė Eglė Juodvalkė.

rios nebegrižtama, su mirtimi, mėgindamas ją suprasti ir gyvenimo pabaigoje su ja susitaikyti. Tačiau tuo pat metu Jo poezijoje dominavo prieš-prieša mirčiai – sakalas. Tai laisvas ir nepasiekiamas paukštis, tai vaikystės vėjo plazdenimas ir svajonė. Sakalas – tai lyg pats poetas Henrikas Nagys, pakylantis dar vienam skrydžiui.

1990-ais išleista Jo rinktinė Lietuvoje. 1996-ais dar iki tol nespausdintų Henriko Nagio eilėraščių knygą "Sakalų valanda" išleido Kauno leidykla. Deja, poetas nebespėjo pamatyti Lietuvių Rašytojų leidyklos išleistos R. M. Rilkės poezijos vertimų į lietuvių kalbą knygos, kurioje atspausdinti ir septynių Lietuvos poetų, tarp jų ir H. Nagio vertimai.

Poeto pelenai praeitą rudenį palaidoti rašytojų kalnelyje Antakalnio kapinėse Vilniuje, gimtojoje Lietuvoje, palydėti žemaičių giesmėmis. "Su tavimi, poete, ir mums bus tvirčiau Lietuvoje" – tai

Lietuvos Premjero užrašas ant gėlių puokštės kaspino Henrikui Nagiui. Taip sugrįžo H. Nagys į Tėvynę ne tik posmais, savo karšta meile lietuviškam žodžiui ir žemei.

Daug šilumos popietei suteikė Birutės Nagienės prisiminimai. Kiekviename Jos žodyje galėjai jausti gilią meilę žmogui, lyg paukščiui, skridusiam per gyvenimą, kad perduotų savajai kartai meilę Lietuvai. Lietuva H. Nagiui skausmu alsavo visą gyvenimą tiek kasdienybėje, tiek poezijoje. Ir Jo blonknotė, iki paskutinės minutės lydėjusiame ir ligoninėje, tarp įvairių pradėtų posmų yra eilutės:

*Man skauda labiau Lietuva,
negu mano širdis
iš tikrųjų, sergu
LIETUVA.*

Poeto Henriko Nagio minėjime – literatūros vakare skambėjo Jo paties skaitomi eilėraščiai iš garsajuostės, o taip pat deklamuoti Čikagos bei apylinkių lietuvių mylimos aktorės Audrės Budry-

tės. Brolio eiles skaitė poetė Liūnė Sutema. Tarpus tarp pasisakymų užpildė jauno smuikininko Valdo Vasaičio bei jam akomponavusio Alvydo Vasaičio kūriniai. Tai buvo tikrai puikus renginys, žadinantis norą atsiplėšti nuo buitės ir kartu su poetu pakilti lyg sakalui į erdvę virš kasdienybės rūpesčių ir nesantaikos, nes tik iš paukščio skrydžio galima suvokti esmę ir nepasimesti smulkmenose.

Norisi užbaigti Birutės Nagienės žodžiais: "Ilsėkis, Henrikai, jeigu taip reikia, atgimki ažuolu ir sakalu, būki Žmogumi ir, kaip visada, nueik Poetu." Širdyje liko ir Sigitos Gedos pasisakymas H. Nagio rinktinės "Grįžulas" pasirodymo proga: "Šventa yra diena tautai, kai į jos žemę sugrįžta poeto palaikai, bet didi yra diena, kai sugrįžta jo sukurtoji poezija".

*Violeta Drupaitė
LB Kultūros Tarybos
sekretorė*

JAV LB Kultūros taryboje

Taip jau atsitiko, kad atkūrus Lietuvos valstybę, mes nuleidome rankas ir netrukus pradėjome kalbėti apie kultūrinės veiklos nuosmukį. Prasi-dėjus Lietuvos atgimimui, kol lėktuvų bilietus dar buvo galima už rublius nusipirkti, mus užplūdo įvairūs kolektyvai iš Lietuvos. Jie visi buvo profesionalai ir, žinoma, geriau šoko ir dainavo, negu mūsų mėgėjai, menui galėje skirti tik savo laisvalaikį. Dabar, kuomet bilietus reikia jau už dolerius pirkti, įvyko atoslūgis. Jam esant, reikia daugiau dėmesio kreipti į tai, ką mes patys turime.

Todėl LB Kultūros taryba jaučia pareigą šios veiklos neapleisti, "žemę purenti, kad daigus ir žiedus duotų". Pir-mutinis didesnis renginys

bus iš Suvalkų trikampio, iš Punsco atvykstančio ansamblio "Klumpė" koncertai. Šis ansamblis Čikagoje koncertuos balandžio 17, 18 ir 19 dienomis, Philadelphia – balandžio 26 d., St. Petersburg balandžio 29 d., Klyvlende (Cleveland, OH) – gegužės 2 d. Paskui gegužės 4 d. ansamblis išvyksta į Kanadą, kur koncertuos Toronte, Hamiltone ir Wasaga.

Punsco lietuviai yra nusi-pelnę mūsų ypatingo dėmesio ir nuoširdumo. Tai yra tikrosios Lietuvos atstovai, kurie per kovas su lenkais tik 2 savaites Lietuvos žinioje (jeigu taip galima pavadinti) gyveno. Bet kuomet praėjusią vasarą lankėmės su PLB sei-mo ekskursija Punske, tai beveik per dešimt valandų tru-

kusią viešnagę neišgirdau lenkiško žodžio. Net vaikai, pašokę ar padainavę, savo tarpe tik lietuviškai kalbėjosi.

Kultūros taryba nori atgaivinti "Poezijos pavasarį", kurio jau daugelį metų nebeturėjome. Šiais metais tas renginys įvyks gegužės mėn. 22-23 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Be to, ir Kultūros premijų šventė nebebuvo kasmet rengiama. Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė ir šią šventę norėtų atkurti. Šiemet ji numatyta Klyvlende. Kadangi premijų šventė skirta kultūros derliaus pagerbimui, tam geriausiai tiktų spalio mėnuo. Išsa-mesnes žinias paskelbsime vėliau.

J. Žygas

Plakatų paroda

(Atkelta iš 5 psl.)

*labiausiai pavykusi pra-
ėjusių metų paroda?*

Negaliu sakyti, jog viena paroda geresnė negu kita, nes kiekviena turi savo tikslą ir turinį. Tai – subjektyvūs dalykai. Vienam labiau patinka ši paroda, o kitam ji visiškai nepriimtina. Tad iš esmės reikėtų kalbėti apie parodų turinį. Sakykim, Jaunimo centre vyko Aušrinės Marcinkevičiūtės darbų paroda. Nepras-ta technika: iš paplūdimy ras-tų įvairiausių nuotraukų ir

šakų išpintos figūros. Kūrybi-niu požiūriu jos paroda ge-resnė, negu, sakykim, plaka-tų, tačiau istoriniu, aišku, kad ne. Arba gėlių puokščių paro-da, net sukėlus abejonių, ar apskritai verta tai rodyti Čiur-lionio galerijoje. Tačiau at-ėjai ir pamatei, jog kiekviena puokštė ne tik gražiai atrodo, bet turi įkūnytą mintį, yra konceptualaus meno pavyz-dys.

*Kalbėjosi žurnalistė
Loreta Eigirdaitė*

Visuomenininko ir žurnalisto Kęstučio K. Miklo jubiliejus

Salomėja Narkeliūnaitė

Kęstučio Kosto Miklo 75-metis buvo pernai. Jau tada buvo planuojama ji, kaip nusipelnusį visuomenininką, atitinkamai pagerbti. Deja, dėl įvairių priežasčių šią šventę teko nukelti. Pagaliau ji įvyko šiame, kovo 14 d. Lietuvių Kultūros Židinyje, Brooklyn. Ją surengė Niujorko lietuvių organizacijų atstovų komitetas, kuriam vadovavo žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė. Programai va-

dovauti buvo pakviestas "Laisvės žiburio" radijo vlandėlių direktorius Romas Kezys. Kalbą apie plačią K. Miklo veiklą Lietuvių Bendruomenėje, VLIKe, Šaulių sąjungoje ir BATUNE, apie jo didžiulį įnašą, keliant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimą Jungtinėse Tautose bei amerikiečių visuomenėje pasakė ambasadorius Anicetas Simutis. Jubi-

liatą žodžiu sveikino Lietuvos Generalinis konsulas Dr. Petras Anusas ir daugelio organizacijų vadovai. Buvo ir meninė programa, kurią atliko iš Vilniaus atvykusi smuikininkė Edita Orlinytė bei rašytojas Paulius Jurkus. Šia proga buvo parengtas ir leidinukas apie K. Miklą. Jis – gausiai iliustruotas, su išsamia jubiliejaus biografija ir daugybe sveikinimų, atėjusių net ir iš Lietuvos.

TAUTOS DŽIAUGSMO IR PASIDIDŽIAVIMO ŠVENTĖ

Z. Juškevičienė

Tikrai turime kuo didžiuotis ir džiaugtis. Kovo 11-oji – mūsų tautos ryžto ir vilties apvainikavimo diena. Lietuvių tauta tame pačiame šimtmečiu iškovojusi laisvę ir pasiskelbė apie nepriklausomą valstybę net tris kartus: 1918 m. vasario 16, 1941 m. birželio 23 d. ir 1990 metų kovo 11 d. Galima drąsiai tarti, jog tai įvykiai, neturinys panašaus pavyzdžio istorijoje. Tai liudija apie aukštą tautos kultūrą, dvasinį subrendimą ir ryžtą būti pati sau valdove! Tad turime kuo didžiuotis ir didžiukimės.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vadovybė kovo 11-osios minėjimą surengė kovo 8-tą dieną, lietuvių telkinyje – Lemont, IL. Minėjime dalyvavo keli šimtai lietuvių. Buvo gana daug atvykusių ir iš Čikagos, nežiūrint gana blogo, lietingo oro.

Mūsų krikščioniška tauta, minėdama didžiuosius savo gyvenimo įvykius, pirmiausia pasimeldžia. Kovo 11-osios pamaldos įvyko Palaimintojo vyskupo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje. Mišias aukojo ir gilų pamokslą pasakė misijos vadovas kun. A. Paliokas. Šv. rašto ištraukas skaitė I. Šerelienė ir J. Baužys. Auką nešė skautės – Giedrė Kazlauskaitė ir Sigutė Vasaitytė. Pakilia nuotaika, pasigėrėtinai giedojo apie keturiasdešimt asmenų choras, B. Mockienei ir R. Poskočiemienei diriguojant bei grojant. Nuskambėjo ir dvi lietuvių širdžiai malonios dainos: "Kur bėga Šešupė" ir "O Dieve, parveski". Solistė Dana Stankaitytė profesionaliai pagiedojo "Garbė Aukščiausiam" ir "Panis Angelicus".

Akademinei daliai vyko salėje. Įžanginį žodį tarė ir rengėjų vardu susirinkusius pasveikino sąjungos vicepirmininkas St. Briedis. Programai vadovauti jis pakvietė Daivą Meiliene, kuri tai pui-

kiai atliko, atskleisdama savo aktorinius sugebėjimus. Maldą (invokaciją) sukalbėjo kun. A. Paliokas. Kovo 11-osios – Lietuvos valstybės atstatymo aktą perskaitė Jūrų skautės – Giedrė Kazlauskaitė ir V. Trakytė. Minėjimo dalyvius pasveikino Lietuvos Garbės konsulas V. Kleiza. Jis pasakė, kad Vasario 16-ąją buvo pasėtas laisvės grūdas, o Kovo 11-ąją jis išsiskleidė gražiausiu žiedu. B. Nainys sveikino žurnalo "Pasaulio lietuvis" vardu. Jis pasidžiaugė, kad ALT sąjunga ištikimai puoselėja A. Smetonos, Maironio ir kitų patriotų idėjų. B. Nainys prisiminė šio renginio pradininką, a.a. Dr. L. Kriaučeliūną ir tarė padėkos žodį rengėjams.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, prof. dr. J. Račkauskas minėjimo dalyvius pasveikino raštu, kurį perskaitė programos vedėja. Profesorius pabrėžė, kad Lietuva atgavo laisvę ne be išeivijos politinių pastangų.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas P. Buchas pasveikino šventės dalyvius ir pasakė, kad iš tikrųjų yra kuo džiaugtis. Jeigu per penkiasdešimt metų Lietuvos teritorija ir vardas buvo išbrauktas iš Europos politinio žemėlapių, tai laisvę atgavus, jis vėl jame įrašytas.

R. Griškelis sveikino Pasaulio Lietuvių centro vardu. Jis išreiškė džiaugsmą dėl atgautos laisvės.

Pagrindinį pranešimą (Nukelta į 8 psl.)

Invokaciją skaito kun. A. Paliokas. Kairėje – D. Meiliene.

Kalba "Pasaulio lietuvių" redaktorius B. Nainys.

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Pabaiga. Pradžią – 42 nr.)

Aktyviau informaciją pradėjo rinkti ir Maskvoje įsikūrusios KGB pirmosios vyriausios valdybos (aktyviai veikusios užsienio šalyse) 19-asis skyrius, kurio viršininku tuomet buvo lietuvių kilmės pulkininkas R. Marcinkus.

1988 m. birželio mėn. susikūrus Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiai (toliau – Sąjūdis) KGB ypatingai sudomino VLIK-o pozicija šio judėjimo atžvilgiu. Pagaliau ir pats VLIK-as per dešimtmetį gerokai praplėtė savo galimybes. Jei 1977 m. jo išlaidos sudarė 51.803 dolerių, tai 1988 m. samata jau buvo 204.600 dol. Įvykiai Lietuvoje pakeitė ir VLIK-o poziciją dėl bendradarbiavimo su vis dar okupuota Lietuva. KGB vis dar tikėjosi užkirsti kelią besikuriančių politinių grupių ir judėjimų finansinei paramai. Tai, kad VLIK-as didžiausią dėmesį skyrė Helsinkio procesui ir Europos valstybių vyriausybių palenkimui Lietuvos bylos naudai, jau kėlė žymiai didesnę nerimą Maskvoje negu anksčiau. Jeigu anksčiau KGB stengėsi kaip nors įvilinti VLIK-o veikėjus į Lietuvą, tai nuo 1989 m. tokios taktikos atsisakyta.

Kadangi oficialiai vykdyta gorbaciovinė "perestroika" ir "viešumo" politika, tai slapta buvo imtasi priemonių užkirsti kelią VLIK-o veikėjų atvykimui. 1989 m. kovo mėnesį Sovietų Sąjungos KGB užsienio žvalgybos viršininkui gen. mjr. L. Šebaršiniui KGB skyrius Lietuvoje pasiūlė Kaziui Bobeliui uždaryti įvažiavimą į Sovietų Sąjungą. K. Bobelis kėgėbistų buvo įvertintas kaip nacionalistas, kuris "ypač aktyvus [...] tarptautiniuose forumuose, spaudžiant SSRS dėl Lietuvos okupacijos [...]". Be to palaiko ryšius su Lietuvoje veikiančios nacionalistinės organizacijos "Lietuvos Laisvės lyga" vadovais ir nariais [...]. 1989 m. birželio mėn. panašaus pobūdžio pranešimas gautas iš komunistinės Lenkijos: "draugai lenkai įrašė į įskaitą Kazį Bobelį [...]". Į įskaitą įrašytas kaip teroristas. Uždarytas įvažiavimas į LLR (Lenkijos Liaudies respubliką).

KGB skyrė dėmesį ir Laisvės lygos diskreditavimui VLIK-o aktyvų ir VLIK-o pinigų nukreipimui nuo politinės veiklos finansavimo. Pavyzdžiu galėtų būti KGB 5 tarnybos archyvinio agento "Lyro" veikla. 1989 m. šis agentas atsitiktinai Čikagoje susitiko ir kalbėjosi su VLIK-

o pirmininku K. Bobeliu. Agentas ypač neigiamai šiame pokalbyje pasisakė apie A. Terlecko veiklą, kuri anot jo: "kenkia pertvarkai ir Lietuvos nepriklausomybės siekiui". Tokie šio agento pasakymai buvo viena iš priemonių, siekiant politiškai izoliuoti radikaliausiai nusiteikusius politinių procesų Lietuvoje dalyvius. Siekta pabrėžti ne pažiūrų skirtingumą, siekiant bendro tikslo, bet būtent vadinamą "kenkimą". Agentas pasiūlė 50 tūkst. dolerių skirti vieno iš institutų kompiuterinei technikai tobulinti. Kai 1989 m. rugsėjo mėn. po agento ir KGB mjr. J. Jankūno susitikimo apie tai sužinojo KGB vadovybė, imta planuoti dalies VLIK-o lėšų atitraukimą nuo politinės veiklos rėmimo. Bet jau buvo vėlu. Po 1990 m. kovo 11-osios padėtis Lietuvoje vėl pasikeitė KGB naudai.

KGB ir "perestroika"

Procesai, rodantys sovietinio režimo žlugimą, 1984-1986 metais pasireiškė įvairiais vajais ("ekonomikos modernizavimas", "liaudies išblaivinimas" ir kt.), 1987 metais ir 1988 metų pradžioje įgavo naujas formas. Tai paskatino M. Gorbaciovo paskelbtą politiką, tarptautinės padėties švelnėjimas. Bet pastariesiems įvykiams kruopščiai ruošėsi ir juos analizavo tik KGB.

Iki tol KGB skatino, o dažnai net planavo okupuotos Lietuvos inteligentijos keliones į JAV ir kitas šalis, kuriose buvo gausesnės lietuvių bendruomenės. Taip tikėtasi sudaryti teigiamą sovietinės Lietuvos įvaizdį, palenkti į savo pusę kitų šalių visuomenę ir nuo jos izoliuoti kovotojus už Lietuvos nepriklausomybę. Bet jau 1988 m. sausio pradžioje buvo pastebėtos naujos tendencijos toje lietuvių išeivijos dalyje, kuri neatsisakė bendravimo su okupuota Lietuva. KGB nuomone, "viešumo" politika gali paskatinti su minėta išeivijos dalimi bendraujančius inteligentus pradėti kitaip vertinti Lietuvos istorinę praeitį ir vadinamuosius "socialistinės statybos metus". Tai reiškė, jog bus priminti ir trėmimai, ir didelės tautos dalies sunaikinimas bei budelių aukštynimas. Baimė būti demaskuotiems kaip žudikų palikimo saugotojams bei tautų naikinto organizatoriams kagėbistams tapo labai realia grėsme.

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

20

Rūbai, nebent jie būtų pagaminti iš labai storos, kietos medžiagos, vabalams – ne kliūtis. Zankudos yra mane ne kartą iškamavę per storus trenigus: jų durianti nosis ilgesnė už trenigų storį.

Šį kartą ant įkyriai niežtinčios alkūnės vidinės pusės buvo didoka, raudona, patinusi dėmė. Parodžiau Coyotei. Jis tuojau nustatė "diagnozę": "Urina de coco". "Coco" čia vadinami įvairūs kietnugariai vabzdžiai, nesigilinant į jų klasifikaciją. Coyotės diagnozė reiškė, kad kažkoks vabalas miegant įlindo į mano rankovę, apžiūrėjo arba apuostė mano ranką, bet neradęs, kas jam patiktų, nusivylęs ją apšlapino ir iškeliavo ko nors geresnio ieškoti. Taip sakant: "Good morning and thank you very much!"

Joaquin paskelbė gydymo būdą: "Urina encontra urina!" (šlapimas prieš šlapimą), užtikrindamas, kad tai – dažniausia naudojamas vaistas, neutralizuojantis "urina de coco". Tačiau aš pavartočiau kitą gydymosi priemonę – kortizoną tepalą. Priešingu atveju, pusė Amazonijos labai greitai sužinotų, kaip jų "Patron" buvo gydomas.

* * *

Lapos kaulai, Funes kapas, Gvardijos kompanijonai, El Encanto ir mano nakvynė driežų ir vabalų pilnoje pastogėje liko praityje. Stipriu variklio garsu baidydami papupų paukščius, iš tamsaus Atabapo vandens išukome i

drumstą Orinoką. Aukštutinio Orinoko vandens spalvą sausuoju metu laiku galima būtų apibūdinti kaip silpną arbatą su keletu lašų pieno.

Upės vaga pasisuko tiksliai į rytus. Iki Santa Barbaros srautų, esančių maždaug už šimto kilometrų, ji buvo saugi nuo povandeninių uolų ir seklumų. Coyote, matyt, dar smarkokai jausdamas Aguadientes ir praeitos nakties viešnagės El Encanto poveikį, užmigo tarp dviejų benzino statinių. Joaquin, ištaisęs laivo gale, rūkė, sėdėdamas ant trečios benzino statinės. Akis įbedęs į upės paviršių, jis leido varikliui pasireikšti kone pilnu pajėgumu. Užpakalyje palikdami plačią, putotą vagą, beveik skridome Santa Barbaros link.

Abiejų Orinoko krantų vaizdas pasikeitė. Anksčiau, tarp Puerto Ayacucho ir San Fernando ne toks jau retas dalykas buvo kolonistų sodybos. Ir laivų judėjimas upėje buvo gana nemažas – dėl Venecuelos ir Kolumbijos sienų artumo. Tačiau dabar, vos palikus San Fernandą, ten palikome ir Kolumbiją bei kolonistams patrauklią teritoriją. Abiejuose krantuose matėsi tikrai tropinis, monotoniškai vienodo aukščio miškas, su kur-ne-kur išsikišančiu žymiai aukštesniu medžiu. Kolonistų sodybos dingę. Kartas nuo karto Joaquin, pritildęs variklį, pasukdavo prie vieno ar kito kranto, bandydamas pamatyti kokią nors bezdžionių grupę, nors jos paprastai stengiasi laikytis atokiau nuo upės. Protarpiais, tolumoje, medžių viršūnėse, galėdavai išvysti judančias šakas, bet išskyrus daugelį paukščių, dėl savo gyvenimo būdo neišvengiamai susietų su upe, tiksliau, su joje besiveisiančiomis žuvimis, jokios gyvybės nesimatė. Tai

yra gana tipiška didžiųjų upių pakrantėms. Mažesniųjų krantuose gyvenimas verda. Kodėl? Todėl, kad ten žmogus rečiau pasirodo: juk visa gyvūnija, kas tik gali, nuo žmogaus traukiasi. Plačioje apylinkėje buvome tikrai mes – aš, Coyote, Joaquin, upė, paukščių balsai ir neaprepiamo pločio miškas. O kas jame gyvena – nesimatė. Pradėjome jausti, jog esame tikrojoje Amazonijoje.

Pati Orinoko upė, trečioji pagal dydį Pietų Amerikoje, tiesiogiai nėra Amazonės baseino dalis. Ji turi savo intakų baseiną, apimančią beveik milijoną kvadratinį kilometrų. Jos pradžia yra Sierra Parima kalnų grupėje, Brazilijos pasienyje. Iš ten ji teka į vakarus, pasuka į šiaurę, po to į rytus ir, nuplaukusi 2150 kilometrų, plačia delta įsilieja į Atlantą. Atrodytų, jog Orinoko jokio ryšio su Amazone neturi. Bet viena, niekur kitur nepasitaikanti hidrologinė keistenybė Orinoko sistemą sieja su Amazonija. Tai yra garsioji Casiquiare šaka, vadinama Brazo Casiquiare – natūrali aukštutinio Orinoko dalis, kuri be jokios matomos priežasties, netoli Tama Tama misijos, staiga atsiskiria nuo pagrindinės vagos, pasuka į pietus ir po 354 kilometrų kelionės įplaukia į Rio Guainia. Nuo tos vietos šių dviejų upių junginys pradeda vadintis Amazonės intaku – Rio Negro. Tuo ir išreiškiamą hidrologinę aukštutinio Orinoko sąjungą su Amazonija. Be to, ir aukštutinio Orinoco klimatas, augalija bei gyvūnija pasižymi tais pačiais bruožais. Bet kas gi yra toji taip dažnai minima Amazonija?

* * *

Visa šiuolaikinė Amazonijos istorija prasidėjo 1499 metais, o gal būtų 1500-ųjų vasario pabaigoje. Tada ispanų jūreivis Vincente Yanez Pinzon, per pirmąją Kolumbo kelionę vadovavęs vienai iš trijų karavelių – "Ninai", savo vėlesnėje privačioje ekspedicijoje į Naująjį Pasaulį, artindamasis prie Pietų Amerikos žemyno kranto, įplaukė į drumstą, molio spalvos jūros plotą. Jūreivių nuostabai, vanduo buvo beveik gėlas. Tai reiškė, kad tokio vandens kilmė turėjo sąlygoti viena milžiniška arba kelios didžiulės upės, iš netolimo žemyno stumiančios savo vandenį į jūrą. Bet jokio žemyno krantų nesimatė.

Sekdamas moliuoguju vandeniu, V. Pinzon kitos

dienos vakare įplaukė į didžiulės upės žiotis. Šią upę jis pavadino Rio Santa Maria de la Mar Dulce – Gėlosios Jūros Šventoji Marija. Tai buvo pirmasis europiečių susipažinimas su dabar vadinama Amazone arba, tiksliau sakant, su viena iš jos deltos šakų.

Žinia apie rastąją upę buvo paskleista Europoje. Čia apsilankė kitos ekspedicijos. Laikui bėgant, upės vardas sutrumpėjo iki Rio Mar Dulce. Toks pavadinimas išsilaukė iki šešioliktojo šimtmečio vidurio, kol į Amazonės sceną įžengė tūlas Francisco de Orellana.

Praslinkus keturiasdešimt dviems metams po V. Pinzon kelionės, jau užkariavus Inkų imperiją, iš tuometinio ispanų administracinio centro – dabartinio Ekvadoro sostinės

Quito, išsikūrusiuose aukštuosiuose Anduose, iškeliavo didžiulė ispanų ekspedicija. Ji leidosi Andų pašlaitėmis žemyn į rytus, keliavo per neaprepiamus žalius tropinius miškus, kuriuose, pagal inkų legendas, turėjo plytėti didžiuliai cinamono miškai ir auksinis El Dorado kraštas. Legendos pasakojo, kad jo valdovas kiekvieną rytą, saulei tekant, padengiamas aukso dulkėmis, o saulei leidžiantis jis buvo nuplaunamas šventajame ežere. Todėl ir jo vardas buvo El Dorado – Paausiuotasis. To laiko metraščiai sako, kad ekspediciją sudarė 220 ispanų raitelių, pulkas plėšrių medžioklinių šunų, 4,000 indėnų nešikų ir 2,000 kiaulių, paimtų maistui. Ekspedicijai vadovavo Inkų imperijos užkariautojo Francisco Pizarro brolis.

TAUTOS DŽIAUGSMO IR PASIDIDŽIAVIMO ŠVENTĖ

(Atkelta iš 7 psl.)

perskaitė dr. Jonas Valaitis. Štai kelios jo paskaitos ištraukos:

Lietuvoje partizaninis karas, fizinis ir dvasinis tautos pasipriešinimas okupantui išlaikė Lietuvos valstybingumą. Užsienyje tai išlaikyta Amerikos lietuvių pastangomis. JAV Prezidentas R. Roosevelt užtikrino, kad JAV nepripažįsta Sovietų okupacijos Lietuvoje. Juo pasekė dauguma Vakarų pasaulio valstybių, kuriose per visą okupacijos laiką veikė Lietuvos konsulatai.

Vienas reikšmingiausių politinių įvykių, padėjusių atstatyti Lietuvos nepriklausomybę buvo 1988 metais Islandijos sostinėje įvykęs JAV prezidento R. Reagan ir SSRS vadovo M. Gorbačiovo susitikimas, kur R. Reagan smogė imperijai, pasakydamas, kad vadinamoji Sovietų Sąjunga yra ne kas kita, kaip blogio imperija.

Dr. J. Valaičio paskaitoje buvo kruopščiai išnagrinėti naujausių laikų politiniai įvy-

kiai. Pranešėjas sulaukė didelės klausytojų padėkos ir plojimų.

Meninę programą atliko mūsų mielas jaunimėlis – tautinių šokių grupė "Grandis", vadovaujama mokytojos Violetos Smieliauskaitės – Fabionovič. Kai šokėjai, jaunystės nuotaika spindinčiais veidais įbėgo į salę, atrodė, kad ir saulė nušvito. Šokėjai pasigėrėtinai gražiai atliko kelis tautinius šokius ir buvo su ovacijomis išlydėti. Tai pagarba mokytojai ir šokėjams, nepagailėjusiems laiko ir pastangų. Šokiams akordeonu grojo Rasa Poskočimienė. Daiva Meilienė ir jos dukrelė Alina deklamavo.

Minėjimą užbaigė S. Briedis, rengėjų vardu padėkojęs visiems, kuo nors prisidėjusiems prie šio renginio tarp jų ir B. Nainienei už kavą. Šventės dalyviai namo skirstėsi pakilia nuotaika. Dabar yra realios vilties, kad Lietuvos žmonių gyvenimas pradės gerėti. Tegu greičiau Lietuvoje įsivyrąja demokratija ir teisingumas!

Kelionės vadovas Coyote.

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos valdybos nariai (iš kairės): vicepirmininkas S. Briedis, sekretorė dr. L. Šimulienė, pirmininkas P. Buchas, išdininkas O. Kremeris.

APIE ŽURNALIZMĄ

Vladas Vijeikis

Reikia pripažinti, kad Lietuvos laikraščiai gana įdomiai tvarkomi. Naudojamos visos modernios technikos priemonės. Bet gana dažnai nuklystama į bulvarinių "tabloidų" laukus. Net ir gana rimti laikraščiai nevengia "sensacijų" ir žemų jausmų tenkinimo. Štai kad ir "Lietuvos rytas" nemažoje antraštėje skelbia: "Kunigas Saulaitis: visos mano meilės buvo laimingos" Netrupą straipsnį autorė taip pradeda: "Atvykęs ne visiems patinka. Moderniomis pažūromis garsėjantis jėzuitų kunigas iš Jungtinių Amerikos valstijų Antanas Vytautas Saulaitis Lietuvoje kartais jaučia aplinkinių – pagyvenusių moterų ir kunigų – pasipiktinimą ir nepritartimą".

Straipsnį parašiusi Erika Umbrasaitė aiškiai menkai pažįsta Antaną. Tiesa, kun. Antanas yra modernių pažūrų kunigas. Bet tos jo "modernios" pažūros niekam nekenkia ir visiškai negadina jo, kaip kunigo darbo. Kunigas Antanas nėra tų pasenusių pažūrų kunigas, kuris visus nusidėjėlius siunčia į pragarą. Jo pamokslai – tai draugiški, broliški pasikalbėjimai. Amerikos lietuviai labai liūdnai žiūri į jo paskyrimą, kad ir aukštomis pareigoms. Jo labai pasigendama. Ypač jaunimas jį myli. Į vestuves ir krikštynas visi labai nori pasikviesti kun. A. Saulaitį. Visose lietuviškose vietose jis sutinkamas su džiaugsmu, meile ir pagarba. Ir jeigu Amerikos, Australijos, Brazilijos lietuviai galėtų, tai vienu balsu sušuktų: "Jūs, kurie ne-

patenkinti kun. Saulaičiu, gražinkite jį mums. Jis čia – labai reikalingas".

Jeigu tikėti straipsnio teiginiais, tai aišku, kad jis – menkai suprantamas ir nepažįstamas. Prisimintina, kad ir J. Tumas-Vaižgantas buvo kai kurių sluoksnių nemėgiamas. Kokia tai buvo biauži klaida!

Ir vis dėlto iš straipsnio spraudžiasi kun. A. Saulaičio švelnus jumoras. Atrodo, kad Lietuvoje žmonės visai nesupranta jumorą. O jau kunigui pajuokavimas esąs baisi nuodėmė. Jis turi mažai kalbėti apie dangaus linksmybes, o kuo daugiau apie pragaro baisenybes. Kiek žinau, A. Saulaičiui tai labai tolima.

Man teko dažnai su juo susitikti skautų stovyklose. Jis ne tik atliko dvasininko pareigas, bet labai noriai įsijungdavo į visus stovyklinius darbus. Prisimenu vieną stovyklą. Atvažiavus kalbėjau su Antanu apie stovyklos ruošą ir apie tai, ką reikėtų padaryti. Žiūriu: jis velka šakas. Klausiu: "Ką tu čia darai?".

"Juk sakei, kad reikės skautų dalinių pastatų statyti. Tai ir pradedu."

Ir taip visur ir visada.

Pripažinsiu, mane labai liūdnai ir pikta nuteikė antraštė, kurią minėjau pradžioje. O kodėl nebuvo galima pasakyti: "Kun. Saulaitis neša saulę į Lietuvą"? Bet tada nebūtų sensacijos, kurią taip labai mėgsta šių dienų žurnalistai.

Gal kam atrodys, kad ginu kun. A. Saulaitį. Anaiptol. Jam nereikia jokio apgynimo. Tik norėjau atkreipti dėmesį į kai kurių Lietuvos žurnalistų suktas užmačias. Esu tikras, kad Antanas nusišypsos ir pasakys: "Kiekvienas turi teisę laisvai galvoti". Ir net nepastebės straipsnyje susuktų minčių. Bet aš – ne tokio švelnaus būdo ir pasipiktinau. O Saulaitis pasakytų: "Be reikalo".

Straipsnio pabaigoje žurnalistė klausia: "Ar niekada neteko gailėtis, jog pasirinkęs

kunigystę, Jūs neturėsite vaikų, anūkų?"

Kunigas Antanas Saulaitis turi aibę vaikų, anūkų, brolių, seserų. Jis – nepaprastai turtingas žmogus.

Lietuvos žurnalistai – daugiausia komunistinio režimo palikuonys. Anais laikais jiems buvo labai aišku, kaip reikia rašyti. Tai, ką įsakė komunistų partija. Dabar, paleisti į laisvę, sutriko. Nežino, kur kreipti savo žvilgsnį. Gaila, kad dauguma jų pavyzdžio ieško Amerikos bulvarinėje spaudoje.

APIE OLIMPIADĄ

Manau, kad dauguma iš mūsų esame nusivylę ir pasipiktinę dėl CBC-TV pranešimų apie olimpiadą. Tai matome jau ne pirmą kartą. Jau kelinti metai, rodant sporto šventes, po K raidės jie rodo reklamas ir kuomet grįžta prie olimpiados, jau žygiuoja tautos su M raide.

Mums reikia rinkti parašus, juos pristatyti mūsų konsulatams, o ir jie turi tvarkytis su CBS-TV. Tam skirtos anketos gali būti spausdinamos spaudoje. Be to, parašų lapus gali paruošti įvairios organizacijos ir pristatyti į visus renginius, kur daugiau

žmonių galėtų pasirašyti. Ypač dabar, kuomet visuose lietuvių telkiniuose vyksta Kaziuko mugės, yra proga surinkti nemaža parašų.

Tie laikai jau praėjo, kuomet mes demonstravom pavieniui su savo vėliavomis. Turime Lietuvos ambasadas, duokim jiems duomenų. Man atrodo, kad jų pareiga – pareikšti protestą ir apkaltinti CBS-TV Lietuvos diskriminacija. Kanados lietuviai irgi turėtų prisijungti prie šio darbo. Organizuotai mes daugiau laimėsime.

Romualda Šidlauskienė

"DRAUGO" FONDO MILIJONAS JAU NETOLI – UŽBAIKIME JĮ KAUPTI!

Kai "Draugo" fondo investavimai neša gerą pelną, reikalingą "Draugo" dienraščio leidybai remti, belieka tik greičiau priartėti prie milijoninio kapitalo. Jo pelnas ne tik padėtų išlaikyti "Draugą", bet padidintų ir patį DF kapitalą.

Praėjusiais, 1997 metais, "Draugo" fondo pagrindinio kapitalo investicijos atnešė 22-29% prieauglį. "Draugui" jau išmokėta 243,000 dolerių. Be šios paramos dienraštis

nebūtų galėjęs išsilaikyti iš savo tiesioginių pajamų. Tas rodo, kokia svarbi "Draugo" fondo parama laikraščiui, kokios svarbios "Draugo" skaitytojų, DF narių, rėmėjų teikiama lėšos "Draugo" fondui.

Šiuo laišku pradėdama 1998 m. DF lėšų telkimo pavasario vąjį, "Draugo" fondo direktorių taryba vėl kreipiasi į Jus, "Draugo" skaitytojus, kviesdama tapti DF nariais (jų jau yra 1,150), bei rėmė-

jais (jų yra 588). Dabartinius narius prašome padidinti savo įnašus į fondą. Primename, kad visos aukos yra nurašomos nuo valstybinių mokesčių. Čekius prašome rašyti "Draugo" fondo vardu. Tebūnie 1998-ieji – MILIJONO užbaigimo metai!

Su geriausiais pavasariniais linkėjimais!

Bronius Juodelis
DF Direktorių tarybos
pirmininkas

"DIRVAI" AUKOJO:

G.Gureckas, Pal. Ver. CA \$250
R.Žičkus, Nashua, NH 65
J.Nasvytis, Avon, CT 42
J.Saladzius, Rochester, NY 20
N.Chernetzky, Clev. Hts OH 20
I.Ramanauskienė, Dayt. FL 15
M.Rumbaitis, Daytona B. FL 15
V.Beleckas, Chipley, FL 15
J.Kleinaitis, Germantn, TN 15
S.Jokubauskas, Palos H. IL 15
R.Kronas, Clarendon H. IL 15
S.Gruzdys, New York, NY 10
K.Campe, New Town, CT 5
F.Bociunas, Sunny Hills, FL 5
S.Knistautas, Clev. OH 5
V.Barauskas, Glendale, CA 5
T.Cesnaitis, Spokane WA 5
J.Žemaitis, Cicero, IL 5

Gintaras Mykolas Gureckas, minėdamas savo aštą Tėvelio, diplomuoto miškininko ir medžio pramoninko Mykolo Gurecko 12 metų netektį, paaukojo "Dirvai" 250 dol. Prisiminkime aštą Mykolą Gurecką maldoje.

R. Žičkus, pagerbdamas savo tragiškai žuvusių tėvelių atminimą, perėmė "Dirvos" prenumeratą ir gražiai parėmė jos leidimą. Būtų labai malonu, jei ir daugiau jaunesnių žmonių, mirus tėvams, perimtų tautinės minties laikraščio prenumeratą.

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

"Neringos" tunto skautukės kviečia į Kaziuko mugę
V. Bacevičiaus nuotr.

Skautės židinetės gamina riestainius Kaziuko mugėi. Iš kairės: A. Miškinienė, N. Kersnauskaitė, A. Bakūnienė ir L. Apanienė.
V. Bacevičiaus nuotr.

CLEVELAND, OH SKAUTIJA KVIEČIA VISUS Į KAZIUKO MUGĘ

1998 m. balandžio 5 d.
– 11:30 v.r. DMNP Salėje

Jūsų lauks gražūs darbeliai, skanūs pietūs,
įvairūs saldumynai, kalnai riestainių,
turtinga loterija, užsiėmimai vaikams,
trumpa programėlė ir
šilta skautiška nuotaika!

Knygų lentynoje

PRISIMENANT POETĄ PRANĄ LEMBERTĄ

P. Lembergas kilęs iš Šakių apskrities, Paežerėlių valsčiaus, Eičiūnų kaimo. Studijavo teisę ir dainavimą, dalyvavo "Vilkolakio" teatre. Rašė eilėraščius, iš kurių net 35 žymių muzikų paversti dainomis. Ilgokai buvęs Biržuose notaru, ten su žmona Monika išitraukė į vietos kultūrinę ir labdaros veiklą. Nuo komunistų traukdamiesi, pasiekė užjūrį, gyveno Bostone, paskui iki pat mirties – Santa Monica, California.

Šiomet, minint poeto P. Lemberto 100 metų gimimo sukaktį, jo žmonos ir sūnaus Vitalio šeimos rūpesčiu prieš 30 metų mirusio poeto palikai buvo perkelti į gimtinę. "Tau, sesute" dainos autorius gražiai paminėtas keliose Lietuvos vietose. Sukakties proga buvo išleista atsiminimų apie poetą knyga "Iš praeities ir dabarties" bei daili miniatiūrinė knygutė "Širdis skambėjo dainomis", parengta Užtupo leidykloje 1997 metais. Ją sudarė Albinas Vaičiūnas iš P. Lemberto eilėraščių, virtusių dainomis.

Pats P. Lembergas išleido dvi knygas: "Saulėtekiai" ir Baltija šaukia". Po jo mirties šeima ir draugai sudarė "Tau, sesute" eilių rinkinį, išleistą 1969 m. Lietuvoje buvo išleista: "Šaukiu, o Nemu-

(1897-1997)

ne" – 1992 m., "Tėvynės drobės" – 1994 m., "Menu birželi" – 1996.

Šiomet išėjusią prisiminimų knygą "Iš praeities ir dabarties" sudarė ir redagavo Valdemaras Michalaukas, Vitalio Lemberto vaikystės draugas. Šioje knygoje sukaupiti itin vertingi prisiminimai iš Biržuose anais laikais gyvenusių žmonių, gerai pažinojusių Moniką ir Praną Lembertus, stebėjusiųjų poeto kūrybą ir visuomeninę veiklą.

P. Lembergas ypač globojo jaunimą, savų pavyzdžiu patraukė juos į patriotinę veiklą. Poetas Pr. Lembergas

ypač globojo jaunimą, savų pavyzdžiu patraukė juos į patriotinę veiklą. Priverstinėje emigracijoje P. Lembergas dalyvavo išeivių spaudoje, buvo Rašytojų draugijos ir Dailių menų klubo (Los Angeles) nariu. Po netikėtos jo mirties liko daug eilėraščių rankraščiuose.

200 puslapių turinčios knygos viršelyje išpaustas poeto veido siluetas. Knygoje nedaug nuotraukų. Keletas straipsnių perspausdinta ir iš leidinio "Tau Sesute". Yra nemažai pasikartojimų, bet jie, matyt, neišvengiami, nes kiekvieno straipsnio autorius norėjo išsakyti viską "iš pradžių" – nuo poeto gimimo... Šiaip tie atsiminimai autentiški ir labai įdomūs. Iš jų sužinome ne vien apie P. Lembergą, bet ir apie daug ano meto kultūrinių įvykių, ypač Biržuose.

P. Lembergas buvo gabus žmogus, kilni asmenybė. Daug jo nuveikta, gerų darbų padaryta. Visa tai buvo verta paminėti. Šios knygos sudarytojas ir leidėjas atliko prasmingą ir gražų darbą. Spausdinimo išlaidas padengė Monika Lembergtienė ir sūnus Vitalis su žmona Danute. Dailininkas – Viktoras Bakšys. Tiražas – 1,000 egz.

Alė Rūta

pasirodė, tai buvo tik gandas, tyčia paleistas, kad lietuviai nedrįstų pasipriešinti. Iš tikrųjų tiek vokiečių kariuomenė, tiek ir pats Hitleris Klaipėdoje buvo tik kitą dieną.

Vos sužinoję, kas atsitiko, žydai pirmieji pajuto pavojų ir galvotrukčiais skubėjo pranykti iš Klaipėdos. Neturėdami pakankamai susisiekimo priemonių, jie skubėjo į turgaus aikštę ir ten žemaitėlius maldavo: "Būk žmogus...", kad tik anie kaip galima greičiau nuvežtų jų šeimas bei mantą bent iki Kretingos, Palangos ar Gargždų, t.y. iki Klaipėdos krašto ir Lietuvos sienos. Tą dieną buvo neretas atsitikimas, kad žydas siūlė 200 litų už greitą pervežimą, o kad ūkininkas nedvejotų, ką jam daryti su atvežtomis prekėmis, pirktavo ir visas jo prekes. Tik liepdavo jas čia pat iškrauti ir palikti turgaus aikštėje – nesvarbu kam. Taigi, kam bėda, o kam biznesis. Žemaitėliai neatsisakė padėti ir šį kartą neblogai pasipelnė.

Toks žydų skubėjimas nebuvo be reikalo. Vokiečiai jau buvo spėję ne vieną iš jų, gatvėje užtikti, aptrankyti, apspardyti. Pagavę senesnę žydą, jeigu ir nemušdavo, tai bent jo barzdą papešdavo, ją prispjaudydavo arba nukirpdavo. Netoli gyvulių turgaus vokiečių vaikėzų būrys atplėšė ten buvusios sinagogos duris, įsiveržė vidun, išdaužė visus langus bei vidaus įrenginius. Po to dar primėšlino, kaip gyvuliai.

toks pavojus, kaip žydams, bet daugelis jų, ypač tie, kurie buvo bent kiek veiklesni ir priklausė "Santaros" ar šaulių organizacijoms arba net tie, kurie tik šiaip kada nors buvo vokiečius "patraukę per danti", tą patį trečią dieną buvo suimti ir į "kalūzę" nugabenti. Mano keli pažįstami, šitaip patekę vokiečiams į nagus, į savo šeimas, jau spėjusius pasitraukti į Didžiąją Lietuvą, grįžo tik už kelių savaičių, gerokai apdaužyti. Todėl daugelis, lyg ką nujausdami, jau tą pačią dieną pradėjo kraustyti iš Klaipėdos.

Kalbant apie anuos liūdnius įvykius, dar iki šiol prisimenu vieną juokdarį žemaitį, kuris irgi tądien bėgo iš Klaipėdos. Ant dviračio užsidėjęs didoką lagaminą, ant rankenų užkabinęs porą ryšulių, jau gerokai "ant drąsos" paėmęs, stumia žmogelis savo dviratį Laukininkų gatve Kulijų vartų link ir krypuodamas dainuoja:

*Kas su barzda – tai tas žyds
Bus iš Prūsų išvaryts;
O žemaitis – žydo draugs
Su žydeliais kartu trauks.*

Juokėsi ir vokiečiai, žiūrėdami į šitą keliautoją, bet jo neužkabino.

Po "anšliuso"

Klaipėdoje gyvenimas keitėsi gana greitai. Net patys žmonės pasikeitė taip staiga, kad kartais net nejauku darėsi. Krautuvės, restoranai, kirpyklos, kavinės ir kino teatrai – visur, kur žmonės anksčiau laisvai lankydavosi, dabar prie durų ir langų pritvirtino iškabas, kad žydai ir žemaitai – nepageidaujami.

KLAIPĖDOS NETEKIMĄ PRISIMINUS

(Tęsinys. Pradžia – 12 nr.)

Klaikios sirenos

Staiga Kuršių marių bangomis atplaukė galingas Smeltėje esančio Celiuliozės fabriko sirenos kauksmas. Tuojau pat prie jos prisidėjo antra, trečia, ketvirta ir po to jau nebeiškus skaičius įvairių fabričių ir įmonių sirenų. Pradėjo staugti ir uoste stovėję vokiečių laivai. Šiurpas nubėgo ne vien lietuvių nugaromis. Oras drebėjo: nejauku, net susikalbėti neįmanoma. Nespėjus dar apsiprasti su tuo baugiu, nepertraukiamu ir, rodos, niekad nesibaigiančiu staugimu, kai ausis pasiekė kitas širdį jaudinąs gaudimas – visų Klaipėdoje esančių bažnyčių varpai aidėjo galiniais balsais.

"Klaipėda vokiečių!"

Vokiečiai džiūgavo, vienas kitą sveikino, garsiai šūkavo "Heil" ir "Heil Hitler". Lietuviai pakrikę žiūrėjo vienas į kitą, nežinojo, ką daryti.

Mėginant susisiekti telefonu su ekspedicine firma –

Leonas Venckus

akcine bendrove "Sandėlys", paaiškėjo, kad telefonai beveikia: Klaipėdos paštas ir Jakų radijo stotis, kaip ir visos kitos lietuviškos įstaigos bei įmonės jau užimtos vietinių SA ir Kulturverband dailinių.

Klaipėdos miesto vaizdas pasikeitė per pusvalandį. Kiekvienoje gatvėje, iš kiekvieno vokiečių ir lietuvininkų apgyvento namo kyšojo raudonos vėliavos su juoda svas-tika, languose buvo išstatyti Hitlerio paveikslai. Nors miesto gyventojai jau buvo papratę matyti senus ir jaunus vokiečius. apsivilkusius ruda SA arba juoda Kulturvernado uniforma, bet tokia daugybė vokiškų vėliavų ir Hitlerio paveikslų tikrai ne vieną apstulbino. Juo labiau, kad tos vėliavos kyšojo net iš tariamų lietuviškų "šyšioniškių" namų.

Lietuvių savijauta pasidarė nekokia. Visi iš uosto išskubėjome namo. Atsukus radiją, iš Kauno stoties girdėjosi lengvoji – plokštelių muzika. O taip norėjosi išgirsti

kokią nors žinią apie mus ištikusią neaiškią padėtį, sukrėtusią tiek tūkstančių lietuvių. Jiems nebuvo patariama, kaip elgtis, ką daryti, bet palikta apsispręsti patiems: žinokitės... Tačiau vokiečių radijo stotys, visos be išimties pylė skambius, karingus maršus, kas penkias minutes kartodamos: "Das Memelland ist wieder frei!" Buvo aiškina-ma, kad Lietuvai suteikta teisė 99 metams naudotis tam tikra uosto zona. Klaipėdos krašto gyventojams patariama niekur nesitraukti, iš krašto nebėgti. Vokiečių Reichas garantuojąs visiems darbą ir pragyvenimą.

Panika tarp žydų

Dažnam, kad ir ne žydui, kilo klausimas: ką daryti? Dar lietuviams esant čia šeiminkais, vokiečiai dažnai jiems grąšino. Tad kas bus dabar, kai reikalai pasikeitė? Sklido gandai, kad vermachtas, bent jau kai kurie jo daliniai, per Nemuną perėję Luizės tiltą, vyksta Klaipėdos kryptimi. Tačiau, kaip vėliau

Areštavo veiklesnius
lietuvius

Nors lietuviams negrėse

A.†A. DAIVAI ŽEMAITYTEI - FORLENZA

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jos motinai, mūsų valdybos sekretorei SIGUTEI ŽEMAITIENEI, tėvui, broliui, vyrui ir kitiems artimiesiems.

*Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
Čikagos skyrius*

A.†A. EMILJA ČEKIENĖ- MAIRONYTĖ

1998 m. kovo 22 d. 10:50 val. vakaro netekome mūsų mamytės, uošvės, senelės.

Gimė Rozalime, Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 49 metus. Pirmiausiai Worcester, Mass., paskui New York, kur buvo aktyviai įsijungusi į lietuvišką veiklą. Paskutiniuosius 6 metus gyveno Matulaičio namuose, Putnam, CT. ir ten mirė.

Religinės apeigos buvo atliktos Putname. Velionės palaikai bus atgabenti į Los Angeles Holy Cross kapines.

Nuliūdę: dukros, žentai, vaikaičiai ir provaikaičiai

RENGINIŲ KALENDORIUS

- **BALANDŽIO 4-5 d.** – Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas.
- **BALANDŽIO 5 d.** – Kaziuko mugė. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) skautija.
- **BALANDŽIO 19 d.** – Šv. Jurgio parapijos Atvelykio stalas – parapijos salėje.
- **BALANDŽIO 26 d.** – Lietuvių namų akcininkų metinis susirinkimas.
- **GEGUŽĖS 2 d.** 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje. – Punsko lietuvių ansamblio "Klumpė" koncertas. Rengia LB apylinkės valdyba.
- **GEGUŽĖS 10 d.** 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai – parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba.
- **GEGUŽĖS 25 d.** 8:30 v. ryto – Memorial Day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.
- **GEGUŽĖS 30-31 d.** – Atėitininkų šeimos šventė Dievo Motinos parapijos patalpose. Šeštadienį – Bostono vyrų seksteto koncertas, sekmadienį – šv. Mišios ir akademija.
- **BIRŽELIO 14 d.** Pabaltiečių tragiškojo birželio minėjimas – šv. Jurgio parapijoje.
- **LIEPOS 19 d.** 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje.
- **RUGPJŪČIO 9 d.**, sekmadienį – "Dirvos" savaitraščio ir "Vilties" draugijos gegužinė.
- **SPALIO 10 d.** – Baltiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltiečių komitetas.
- **SPALIO 17 d.**, šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai".
- **SPALIO 24 d.** 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis – Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje.
- **LAPKRIČIO 15 d.** – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- **GRUODŽIO 19-20 d.** – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• **GRUODŽIO 24 d.** 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

LAIKO PAKEITIMAS

Balandžio 5 d. rytą JAV pereina į vasaros laiką (Daylight Saving Time). Todėl balandžio 4 d., šeštadienį, prieš eidami gulti, pasukite laikrodžius vieną valandą į priekį. Ger. J.

Lietuvių Pensininkų klubo narių suėjimas įvyks balandžio 2 d. Jame vyraus Velykų nuotaika: bus papuošti stalai, kuriais visuomet rūpinasi Nora Čecienė, margučiai ir šiai progai pritaikytas klebono Gedimino Kijausko žodis. Laukiame ir naujų narių! Praeitame suėjime buvo daug dalyvių ir įdomi programa.

Klubo vicepirmininkas P. Razgaitis savo trumpoje, bet prasmingoje kalboje prisiminė 1990-jų metų kovo 11-ąją, kaip svarbią istorinę datą. Jos aktu buvo paskelbtas Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos atstatymas. "Su kovo 11-os aktu V. Landsbergio populiarumas, pasiekęs aukščiausią tašką, pamažu pradėjo nykti", – teigė prelegentas. Jis pasirėmė Vilniaus universiteto filosofijos katedros docento K. Malinausko žodžiais: "Taip gražiai prasidėjusi dainuojanti tautinė demokratinė revoliucija, deja, sustojo pusiaukelėje. Demokratinės

VISA LIETUVA TAI MATĖ – PAMATYKITE IR JŲ

LR PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS
INAUGURACIJOS IŠKILMĖS

Visi naujojo Lietuvos Respublikos Prezidento inauguracijos momentai – vienoje VAIZDAJUOSTEJE.

Filmavo profesionalūs Lietuvos televizijos operatoriai. Šią specialiai pagamintą vaizdajuostą Lietuvos televizija platina tik per LR Garbės Generalinį konsulatą Klyvlende.

KAINA: \$25.00

Užsisakykite skambindami: 216-486-8692 arba faksu 216-486-8612. Adresas: Lithuanian Honorary Consulate, 18021 Marcella Rd. Cleveland, Ohio 44119.

PENSININKŲ ŽINIOS

jėgos buvo per silpnos, susiskaldžiusios, nebuvo politinės veiklos patyrimo. Pirmajame etape, kol reakcijos jėgos buvo priblokštos, išsigančius ir pakrikusius, reikėjo atstatyti istorinį teisingumą, sparčiai ir ryžtingai laužyti socialistinius santykius tiek mieste, tiek ir kaime grąžinti nuosavybę... Pasinaudojus pakilusios tautos jėga, kaip sako liaudies išmintis, reikėjo kalti geležį, kol ji buvo karšta".

Ta pačia tema rašė ir ministras A. Saudargas: "Sąjūdžio suformuota pirmoji vyriausybė realių reformų nepradėjo. Kai kurie aukšti ir net labai aukšti pareigūnai, pasijutę saugūs piramidės pavėsyje, neseniai iš oficialių tribūnų pradėjo mėginimus pateisinti kolaboravimo ir moratoriumo politiką".

P. Razgaitis užbaigė: "Čia pacituoti šaltiniai tepadedu mums suprasti, kodėl dabar prezidentu yra Valdas

Adamkus, o ne Vytautas Landsbergis. Melskime Dievą, kad Valdas Adamkus gausią administracinę patirtį permaitintų į politinį patyrimą ir tai jam padėtų Kovo 11-osios ryžtu vesti Lietuvą į šviesesnę ateitį".

Dar yra keletas vietų pensininkų išvykoje į Čikagą. Balandžio mėnesio 26 d. vyksime į operetę "Čigonų baronas". Kreipkitės į Vytą Staškų telefonu 486-2475.

Sveikiname gimusius balandžio mėnesį. Tai: Liuda Apanienė, Jonas Balbatas, Jokūbas Bartkus, Janė Butrimienė, Zenonas Dučmanas, Petras Ežerskis, Vytautas Januškis, Eugenija Mackevičienė, Elena Malskienė, Jonas Naujokaitis, Edvardas Pranskus, Elzė Račkauskienė, Vytautas Račkauskas, Adelė Šemetienė, Domicelė Širvaitienė, Albina Smelstoriene, Dr. Jonas Stankaitis, Joana Stepienė.

Jonas Kazlauskas

Lietuvių pensininkų klube gimtadienio proga pagerbiamas Jurgis Šenbergas. Greta jo – M. Širvaitienė, J. Budrienė ir kiti. V. Bacevičiaus nuotr.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su Lietuvos avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

Išsimokslinimas

– Ką tamsta pavadintum išsimokslinusių žmogumi? – klausia studento profesorius.

– Tai žmogus, kuris daug skaito, turi sukaupęs gerą žinių bagažą ir iš to gyvena.

– Gyvent tai gal jis ir gyvena, bet išsimokslinimas yra ne tai, kiek tu skaitei ir kiek studijavai, bet tai, kas liko iš to, ką tu skaitei ir ką išmokai!

nės dovaną: jis išvyko į Paryžių!

– Dievuliau mano, – nu-
stebo draugė. – Jei tu buvai tokia gera jūsų 25-erių metų vedybinėje sukaktyje, tai ką jam padovanosi 50-ies vedybinio gyvenimo metų proga?

– Dar nežinau. Bet manau, kad jis grįš pas mane iš šios kelionės.

Pokalbis apie dietą

Du apvalainūs bičiuliai, sverią tiek, kad jau einant sunkiai pūkščia ir per liemenį nebegali matyti savo batų, kalba, kad reikės pradėti laikytis dietos, nes gydytojas rado didelį kiekį cholesterolio. Gydytojas patarė naudoti česnaką. Dabar aš valgau sumuštinis su česnakais.

– Ir tai padeda? – teiraujasi bičiulis.

– Na, tu iš tikrųjų nenumeti svorio, bet užtat jautiesi liesesnis, kai nuo tavęs bėga pažįstami ir bendradarbiai...

Balandžio 10 d. –
Didįjį penktadienį
"TAUPA" bus atidaryta
tik iki 12 val. p.p.
Balandžio 12 d. –
Vėlykų sekmadienį
"TAUPA" bus uždaryta.

Dovana sukaktyvių proga

Maisto krautuvėje susitinka dvi draugės. Viena iš jų sako:

– Ar žinai, kad pereiną savaitę buvo mūsų vedybų 25-erių metų sukaktis. Aš padovanojau savo vyrui kelio-

E 167 gatvėje IŠNUOMOJAMAS BUTAS

– pusė dviejų butų namo
II aukšte. Jame yra:
2 miegamieji, didelė
svetainė, virtuvė su
šaldytuvu ir dujine virykle,
vonios kambarys.
Kaina – \$450 per mėnesį.
Kreiptis į Jurgį Šenberga
tel. 486-4429.

Nebuvo laiko

Motina bara mergytę, kuri pasipuošusi eiti bažnyčion, dar išbėgo į lauką ir įkrito į purviną balą.

– Kodėl tu, Birutėle, įkri-
tai į balą su savo nauja šven-
tadienine suknele?

– Aš, mamyte, – teisinasi
mergaitė, – neturėjau laiko
jos nusivilkti!

Kvailas klausimas

Mirė Veronikos vyras. Po laidotuvių ji tvarkė šeimos nuotraukas ir panoro atminimui turėti padidintą vyro portretą, kad galėtų jį įrėminti. Tačiau vienintelis puikus jo portretas buvo su juodais akiniais. Veronika nuėjo pas fotografą retušuotoją ir paklausė, ar jis gali "nuimti" akinius.

– Galim, – atsakė fotografas. – O kokios spalvos jo akys?

– Tai – kvailas klausimas. – Jūs patys galėsit matyti, kai nuimsit akinius!

Išmintingi arkliai

Du buvę husarai kalbasi apie praeitus laikus.

– Žinai, – sako Jonas. – Aš turėjau kariuomeninį arkli, kuris buvo labai gudrus. Jis ne tik mane pažindavo ir, matydamas ateinantį, linksmai sužvengdavo, bet pats iš mano kišenės išsiimdavo cukraus gabalėlį...

– Tai niekis! – tarė Petras. – Aš turėjau tokį gudrų arkli, kad net neišvaizduotum! Kartą, kai šokau per kliūtį, nukritau nuo arklio ir nusilaužiau koją. Ir išvaizduok, jis nulėkė ir atvedė man daktarą.

– Tai gudruolis, – kraipė galvą stebėdamasis bičiulis.

– Na, tik vargšas suklydo. Jis man atvedė veterinarijos daktarą!

Daktaro pasirinkimas

– Mano gydytojas – labai plepus. O jau smalsumas, neduok Dieve! Viską nori žinoti! Kai nueinu pas jį, tuoj klausia, kur skauda, kada

skausmai prasidėjo, ką aš valgiau, ką gėriau. Ir taip beklaušinėdamas užmiršta mane gydyti!

– Žinai, – pataria draugas, – o tu pabandyk nueiti pas veterinariją. Kiek aš žinau, jis yra vienas iš tų, kuris gydo, neklausinėdamas savo pacientų.

Kas lengviau?

Garsaus anglų poeto Miltono kartą paklausė:

– Kodėl karaliumi galima tapti, sulaukus 14 metų, o vesti – tik nuo 18-os?

– Tai visai suprantama, – atsakė poetas. – Šalį valdyti – žymiai lengviau, negu moterį.

Pamoka

Vyras atsisėda šalia žmonos, kuri siuva suknelę.

– Atsargiai, kad neišdurtum. Suk siūlą į tą pusę...

– Klausyk, – nebeištvėrė moteriškė. – Tu mažes ne mokyk!

– Nesiruošiau mokytis. Norėjau tik parodyti, kaip jaučiuosi, kai tu man komanduoji, vairuojant automobilį.

JURGINĖS PADANGĖJE

Sv. Jurgio bažnyčios parapijiečiai klausosi išpūdžių apie naujojo Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos iškilmes Vilniuje
G. Juškėno nuotr.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

TELEGROUP

DABAR SU LIETUVA KALBAMASI
\$0.48
tik už minutę

ĮGALIOJASIS TELEGROUP ATSTOVAS • SUSIKALBĖSITĖ LIETUVIŠKAI

**ATLANTIC
Express Corp.**

PERSIUNČIAME IR PRISTATOME
SIUNTINIUS GAVĖJUI TIESIAI Į
RANKAS. SIUNČIAME LAIVU IR
AIR CARGO Į LIETUVĄ, LATVIJĄ,
ESTIJĄ, RUSIJĄ, UKRAINĄ,
LENKIJĄ IR KARALIAUČIAUS
SRITĮ. PERSIUNČIAME PINIGUS.
UŽSISAKYKITE AMERIKIETIŠKO
MAISTO KOMPLEKTUS JŪSŲ
GIMINĖMS LIETUVOJE.

PAČIOS ŽEMIAUSIOS
TARPTAUTINIŲ
SKAMBUČIŲ KAINOS

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac